

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Bulev. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)

Sürgőny cím: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDEKEN

Egész évre ... .. 1080 Lej
Fél évre ... .. 540 Lej
Negyed évre ... .. 270 Lej
Havonta ... .. 90 Lej

Hirdetések díjazás szerint

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

Lesújtó ököl.

A többségi nemzethez tartozó politikusok, kulturális, gazdasági és társadalmi tényezők, ha nyilatkoznak, nem győzik eleget hangsúlyozni azt a már megszokottá vált frázist, hogy a Romániában élő nemzetiségekkel testvéri egyetértésben akarnak élni és mindent elkövetnek az egymáshoz való közeledés gondolatának megvalósítására. A miniszterelnöktől kezdve a legkisebb szolgálati főnökiig mindenki csakugy csepeg a loyaltástól, amikor hírlapi nyilatkozatról, vagy más nyilvános deklarációról van szó. Az erdélyi magyarság jóideig komolyan vette ezeket a kijelentéseket és politikáját ezekre alapította. Egy másuttán értek bennünket a csalódások.

Eleinte a nemzetközi szerződések paragrafusában lefektetett jogaink érvényesülésében biztunk. Hosszu idők teltek, amíg megbizonyosodtunk afelől, hogy ezek a jogok csak papiroson élnek és a gyakorlatban semmiéle ható erejük nincs. Kisebbségi harcaink, amelyek a legutóbbi tíz esztendőben lefolytunk, mind arra irányultak, hogy ezeket a szerződésileg biztosított jogokat kiharcoljuk a mindenkori kormányoktól. Harcaink eredménye: egy csomó ünnepélyes ígért és azok a szépszóló hírlapi nyilatkozatok, amelyekben felelős tényezők megértésről, közeledésről, egyenjoguságról szavalnak valóban meghatározható szavakat. Tegnap épen Angheliescu miniszter mondotta Nagyváradon a következőket:

„Az erdélyi magyar nép nagyon szimpatikus nekem. Láttam a falvakban, hogy szorgalmasan dolgoznak, tapasztaltam, hogy rendszerető békés emberek, akik csak hasznára lehetnek ennek az országnak... A kormánynak az az álláspontja, hogy konciliáns magatartást tanúsítson a magyar népkisebbséggel szemben.”

Ezt nyilatkozta tegnap Angheliescu közoktatásügyi miniszter és ma megjelent a közoktatásügyi miniszterium legújabb rendelete, amely egyszersmindenkorra megbénította a kisebbségi oktatást a Bánságban. Nem kevesebb, mint nyolc újabb kisebbségi iskola nyilvánossági jogát vontta meg a miniszter és elrendelte, hogy a nevezett iskolákban haladéktalanul vezessék be a kizárólagos román nyelvű tanítást. A nyolc megbénított tanintézet között van az aradi római katolikus zárda polgári iskolája is. A római katolikus főgimnázium esetéből nagyon jól tudjuk, mit jelent a nyilvánossági jog megvonása és milyen lehetetlen feladat annak visszaszerzése. Ez az intézkedés tehát egyértelmű nyolc, még meglevő kisebbségi iskola megsemmisítésével.

Igy fest a gyakorlatban Angheliescu miniszter ur fennen hangoztatott „szimpátiája” és az a „konciliáns magatartás”, amelyet a kormány tanúsít a magyar népkisebbségekkel szemben. A szírihangok, amelyeket a kormányhatalom exponensei szépen megfogalmazott nyilatkozataiban elénekkelnek, se téveszsenek meg senkit sem. A kormány irtó háborút visel a kisebbségi népoktatás ellen és napról-napra, lépésről-lépésre igyekszik elvenni legelemibb politikai és kulturális jogainkat. Szállítsuk le tehát kellő értékükre a szólásokat és ígéreket és kisebbségi politikánkat helyezzük annak a harcnak a bázisára, amelyet a kormány ellenünk indított.

A kormány erélyes intézkedésekre készül a nemzeti-parasztpárttal szemben.

Elbocsátják az Albainián eskető papokat. — Junius közepére összehívják a parlamentet. — Titulescu nyilatkozata az optánspörről.

A külügyminiszter barátságos politikát akar Magyarországgal.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) Az alba-iuliai kongresszus befejező aktusaként, mint ismeretes a népet felekkették a kormány elleni küzdelemre. Az esketésnél papok is asszisztáltak, részint görög keletiek, részint görög katolikusok, akik keresztel a kezükben állottak az emelvényen és vagy maguk mondták az eskü szövegét, vagy csak szimbolizáltak az egyházi hatalmat. A gyűlés után megállapították, hogy kik voltak azok a lelkészek, akik az esküt a tömegtől kivették. Hír szerint a kultuszminiszter most mindezekről a lelkészekről megvonja a kongruát. Az ortodox szinódus tegnapi ülésén az egyház főpapjai és világi képviselői is foglalkoztak az alba-iuliai eskető papok ügyével. A szinódus megállapította, hogy a papok közreműködése ilyen politikai aktusnál az egyházi szabályzatokba ütközik. A görög keleti eskető papok ellen a szinódus vizsgálatot rendelt el és állásukból valószínűleg elbocsátják őket.

A kormány retorzióra készül a nemzeti-parasztpárt ellen.

A nemzeti-parasztpárt hétfői végrehajtóbizottsági ülésén hozott határozatok ismét felkavarták a belpolitikai életet, amely az alba-iuliai kongresszus után meglehetősen csendes volt. A harcias és súlyos eseményeket magában foglaló határozat idegessé tette a kormányt is, annyira, hogy most már erélyesebb retorzióra készül a nemzeti-parasztpárt ellen. A kormánylapok fölényes hangon írják a nemzeti-parasztpárt határozatáról. A Viitorul például a nemzeti-parasztpárt katasztrófális vereségéről cikkezik és gúnyosan jegyzi meg, hogy tegnap 24 óráig tanácskoztak azért, hogy azt a határozatot hozzák, miképpen alkalmazzák az alba-iuliai határozatot. Ehhez igazán nem kellett volna éjjel-nappal tanácskozni — állapítja meg a félhivatalos.

Junius közepére hívják össze a parlamentet.

Kormánykörök szerint a kölcsöntárgyalások már előrehaladott stádiumba kerültek és a stabilizációs törvények megszavazására rövidesen sor kerül és e célból a parlamentet valószínűleg junius 15-ére összehívják, amikorra összeült a nemzeti-parasztpárt ellenparlamentje is. Az előkészületek ebben az irányban folynak. Manu Erdélybe utazott és egy hat tagú permanens-bizottság intézkedik Madgearu elnökletével. A kormány ezekkel a készülődésekkel szemben határozott magatartást még nem vett fel, az eddigi jelekből azonban valószínű, hogy a nemzeti-parasztpárt újabb bucaresti-i demonstrációját nem fogja engedélyezni.

Az esti órákban érkezett távirat szerint a kormány tagjai holnap minisztertanácson fogják megállapítani a nemzeti-parasztpárt akciójával szemben követendő magatartást. Illetékes helyről nyert értesítésünk szerint a kormány szigorúan semleges marad, de termé-

zetesen megteszi az intézkedéseket a törvények respektálására.

Titulescu nyilatkozata az optáns-pörről.

Titulescu külügyminiszter San-Reinóban a Rador tudósítójának intervjut adott, amelyben többek között kijelentette, hogy tudomásul vette a román lapok különböző javaslatait az optáns-pörről vonatkozólag, de mindezek az óhajítások nem kerültek el figyelmét már korábban sem, hiszen öt éve tanulmányozza az optánsok problémáját. Így tisztában van a magyar állam királyi jogaival is az optánsok birtokára vonatkozólag és még ezelőtt két évvel minden egyes esetben külön-külön megállapította a tényállást. Mindezek a kérdések már a lényegét érintik, a probléma viszont egészen más és pedig az: elfogadjuk-e egy idegen bíróság ítéletét külföldi állampolgárok kiséjítési kérdésében. A válasz negatív. Románia azt követeli, hogy a románokkal teljesen egyforma elbánásban részesítsék az összes idegereket úgy, mint ezt a törvények és maga a trianoni békeszerződés — éppen Magyarországra kérésére — megállapítja. Románia annak idején, amidőn hozzájárult Magyarországnak a békeszerződésből folyó kötelezettségei moratóriumához, azt azzal a feltétellel tette, hogy ezáltal a Romániát terhelő összes kötelezettségek is elhalasztatnak Magyarországgal szemben. Ha aktiváinkat, — folytatja a külügyminiszter — amelyek Trianonból folynak moratórium sujtja, lehetetlen, hogy ugyancsak a Magyarországgal szemben fennálló passzívaink azonnal fizetendők legyenek. Magyarország abban a pillanatban, amikor aláírta a megállapodást, amely szerint Románia beleegyezik követelése elhalasztásába, köszönetet is mondott Romániának előzőleg gesztusáért.

A külügyminiszter június 15-én tér vissza Bucurestibe.

Ezután a külügyminiszter rámutatott arra, hogy még abban az esetben is, ha marasztaló ítéletet hozna a döntőbíró, még akkor is csak a jóvátétel alapján volna az végrehajtható. Románia még ilyen ítélet nélkül is ilyen értelmű javaslatot tett Magyarországnak. Kívánjuk Magyarországnak barátságát — mondotta Titulescu — és távol áll tőlünk az a gondolat, hogy a román-magyar viszonyt az optánsok prizmáján keresztül nézzük. Kégy vagyok minden lehetőt megtenni a Magyarországgal való normális, sőt barátságos viszony érdekében, de amit Magyarország kér, tudniillik, hogy terheket rójunk a háboruban károsult románosságra, amely lemondott a magyar jóvátételről és most e terhek az adós előnyére szolgáljanak, nem engedhető meg. Románia oldalán áll az igazság és nyugodtan várjuk az igazság megerősítését.

A külügyminiszter egyébként holnap Genf-be utazik néhány napra, azután négy napi tartózkodásra Belgrádba megy és június 15-én tér vissza Bucurestibe.

Véget ért

az aradi pincérsztrájk.

A sztrájkoló pincérek elállottak újabb követeléseiktől s ma délbén munkába léptek.

(Arad, május 31.) Ma délbén egy órakor az aradi kávéházi pincérek sztrájkja temérdek fordulat és huzavona után véglegesen megszűnt. Ma délbén munkába állottak azok a pincérek, akiket a tulajdonosok hajlandónak nyilatkoztak visszavenni és ezzel de facto érvénybe lépett az a megállapodás, amely már tegnapelőtt este létrejött a munkaadók és a sztrájkolók delegáltjai között és amit a felborulás veszélye fenyegetett tegnap a sztrájkolók újabb követelése miatt.

Ma reggelre azonban ismét megváltozott a helyzet. A sztrájkolók kiküldöttjei újból megjelentek a tulajdonosoknál és bejelentették, hogy a pincérek hajlandók újra munkába állni és élniük ama kívánságuktól, hogy a sztrájk törököt elbocsássák. A tulajdonosok ezt tudomásul vették és azoknak, akiket nem vettek vissza, kifizették a felmondási időt, amire a pincérek megkezdték a munkát. Ezzel a ténnyel az aradi pincérsztrájk véget ért.

A százalékrendszer életbeléptetéséről — amiért a mozgalom megindult — tíz nap múlva döntenek a kávéások. Ha azt bevezetik, úgy persze a most megadott fizetéseket lényegesen redukálnák. A kávéások hír szerint azt tervezik, hogy egyre több nőt alkalmaznak pincéři szolgálatra, ami által megakadályozhatónak vélik egy hasonló sztrájk kitörését.

Aradváros visszkapja kisajátított földjeit.

A város vezetőségének eredményes tárgyalásai a kiküldött miniszteri biztosokkal.

(Arad, május 31.) Ma délután fejezte be működését a két miniszteri vezérfelügyelő, akik a kisajátítások felülvizsgálására és a városnak ebben a kérdésben felmerült panaszok felülvizsgálása Aradra érkeztek. Nicolau belügyi és Popovicu földművelésügyi vezérfelügyelő a legmegértőbb módon viselkedtek a város kívánságaival szemben és kijelentették, hogy mindenben jogosnak és méltányosoknak találják azokat.

A tárgyalások során a város vezetősége kifogásolta, hogy a Cetatei Veche (Óvár)-teret kisajátították és ezzel elvették a lehetőséget annak, hogy a város ezen a helyen iskolát, óvodát, rendőrséget, adóhivatalt, népfürdőt, vagy egyéb szükséges közintézményt létesítsen. Hosszas tárgyalások után a bizottság megengedte a vezérfelügyelők kijelentették, javasolni fogják azt, hogy a város kicsérélhessen ezen a téren egy hold 1370 négyszögöl nagyságú területet, amelyben 14 kiosztott házhely van, más területre, a gyermekórához mellett. Amennyiben a jelenlegi tulajdonosokkal nem jöhet létre kollektív meg egyezés, a város felhatalmazást kap arra, hogy egyenként tárgyaljon a tulajdonosokkal a cserére vonatkozólag.

Ezenkívül a vesztőhely közelében tíz holdas területet bocsátanak a város rendelkezésére az állami tartaléktalékból, hogy itt tüdőkorházat építhessen fel. Ez díjmentesen történik és ugyancsak díjmentesen kap a város Gájban, az ottani temető kibővítésére egy kétholdas területet. Kilátásba helyezték a vezérfelügyelők, hogy a művelésre gyengének bizonyult és a város határában vevő 200 holdas területet legelőnek adja át és javasolni fogják azt is, hogy a csálai erdőben lévő pernyávi legelőt 50 holddal nagyobbítsák meg. Miután ezen a területen fekszenek az erdészeti tisztviselők kertjei, azok részére báró Senyney buzsáki pusztáján adnak kertet. Elhatározták, hogy a vesztőhelyen lévő házhelyek és a buzsáki pusztán kiparcellázott 400 házhely, amely eddig közigazgatásilag Muresel (Zsigmondháza) községhez tartozott, ezentúl Aradhoz kerül.

Végül a várostól kisajátított 120 holdas repülőtéri legelő kérdését tárgyalták, amely jelenleg a hadsereg birtokában van. A vezérfelügyelők felszólították a bizottságot, hogy külön beadványban forduljanak a minisztériumhoz s így kérjék vissza ezt a legelőt.

amelyre Aradnak feltétlenül szüksége van. A beadványt Popovicu vezérfelügyelő viszi el Bucurestibe és terjeszti elő approbálásra. A megbeszélés végén a bizottság jegyzőkönyvet vett fel, amelyben a vezérfelügyelők megállapították, hogy Aradváros kívánságai jogosak,

tehát javasolják a belügy- és földművelésügyi minisztériumoknak, hogy teljesítsék azokat. Arad további fejlődése és terjeszkedése érdekében. A két vezérfelügyelő ma délután Timisoarára (Temesvárra) utazott, ahonnan továbbmennek Bucurestibe.

Bucurestiben letartóztattak egy aradi vasuti tisztviselőt.

Az aradi ügyészre szállították a bűnös tisztviselőt.

(Arad, május 31.) Kercsó János aradi vasuti tisztviselő néhány nappal ezelőtt felutazott Bucurestibe. Ott találkozott Statu Constantin tisztviselőtársával, aki a közlekedésügyi minisztériumban teljesít szolgálatot, s aki valamikor igen jó barátságban volt vele. Kettesben mulatozni mentek, majd amikor Statu már igen jó hangulatban volt, Kercsó hamis fuvarlevelet mutatott fel neki és egy nagyszabású üzletet ajánlott fel barátjának.

Statu mámoros fővel bele is ment az üzletbe és csak másnap jött rá, hogy barátja 350.000 lejellel megakarta csalni őt. Az esetről nyomban jelentést tett a rendőrségnek, ahová előállították Kercsót, aki beismerte, hogy a fuvarlevelek hamisak. A bucuresti-i rendőrségről az aradi ügyészre szállították Kercsó Jánost, akit mai kihallgatása után vizsgálati fogságba helyeztek.

A timisoarai tábla is elutasította az Egyesült Bank elleni csődkérelmet.

Elhárultak az akadályok a pénzüzet nyugodt felszámolásának útjából.

(Arad, május 31.) A timisoarai (temesvári) Tábla csődtanácsa ma foglalkozott Ciuciu Aurel aradi ügyvéd felfolyamodásának ügyével, aki — mint ismeretes — Lengyel Juliska és társai betétesek képviselőjében jelentett be felfolyamodást az aradi törvényszék elnöki tanácsának az összeroppant aradi Egyesült Bank R. T. csődügyében hozott ismeretes elutasító döntése ellen. Több órán át tartott tanácskozás után a Tábla csődtanácsa úgy határozott, hogy helyben hagyja az aradi törvényszék elnöki tanácsának az ügyben hozott döntését, annál is inkább, mert a csődkérelmi nyilatkozatot és ezáltal bejegyeztetett a felszámolásba, viszont Lengyel Juliska jelű betétes teljes összegében biztosítva van. A két egyhangzó döntés következtében ilyenformán az

Egyesült Banknak immáron kétségkívül sikerült elkerülni a csődöt s ennek következtében a felszámolás nyugodt menetét most már mi sem zavarhatja.

A türelmetlen betétesek csődkérésétől külön kezelt és dr. Székely Aladár által képviselt Deutsch Miksa csődügyében ugyanis nem származhat újabb fenyegető helyzet, már csak azért sem, mert a pénzüzet voltaképpen a 250.000 lejerről szóló betétkönyvet csak a Deutsch által a Hacker és Sternberg-cégnek adott kölcsönösszeg fedezetéül adta, magáért a követelésért tehát a cég felelős. Ebben az ügyben különben mára újabb tárgyalást tüzött ki a csődbíróság, amelyet azonban a felek kölcsönös kérelmére június 11-ére elnapoltak.

Szuronyrohammal verték szét a tüntetőket Belgrádban.

Botrányos jelenetek a belgrádi parlamentben. — Vádaláshelyezési indítvány Korosec belügyminiszter ellen. — A nagyhatalmak közvetítő lépése.

(Az Aradi Közlöny belgrádi tudósítójának távirata.) Tegnap ismét véres tüntetés zajlott le. A diákok a Ruszki cár vendéglőnél korlátokat emeltek és miután a rendőrség felszólítása után sem oszlottak széjjel a tüntetők, a rendőrök szuronyt szegezve vonultak fel. Miután a szuronyrohammal sem sikerült széjjel oszlattani a tömeget, többször sortűzlet adtak le a diákokra. A tüzelésnek borzalmas hatása volt, számos sebesült feküdt az uccán vértócsában. A diákság erre áttörte az egyetem előtti rendőri kordont és tiltakozó gyűlést tartott az aulában a rendőrség brutálisága ellen.

Az éjszakai események óriási izgalmat keltek. A Narodna Obrana vasárnapra tervezett tiltakozó nagygyűlését az események miatt betiltották. Az Obrana ma délelőtti plakátokat ragasztott ki, amelyben felhívta a lakosságot, ne beszéljen olaszul és bojkottálja az olasz árukat. A belgrádi rendőrség ma hivatalos közleményt adott ki, amely szerint az éjszakai összeütközésnek és sortűznek halott áldozatai nem voltak és a sebesültek száma meglehetősen alacsony, mint a híresztelések mondják. A csendőrség nem használt gépfegyvert és a lövések is csak a tüntetők részéről dördültek el. A lovascsendőrség csak akkor avatkozott a küzdelembe, amikor tüzoltófecskendőkkel nem sikerült a tömeget szétugratni. A tüntetés miatt hatvan letartóztatás történt, a letartóztatottak nagyrésze kommunista munkás. A Ruszki cár szállodában a kár 200.000 dinár. A hivatalos közleménnyel szemben a Politika arról ad hírt, hogy negyven lövés dördült el, amelyek nagyrésze a csendőröktől származott. Összesen 14 sebesültje van a harcnak, közöttük kilenc csendőr.

A londoni jelentések szerint a nagyhatalmak Rómában és Belgrádban barátságos formában közvetítő lépéseket tettek az olasz-ugoszláv konfliktus elsimítására.

A tüntetések okozta izalmakat még job-

ban felkorbácsolta az, hogy a skupstina tegnapi ülése a viharokhoz szokott belgrádi parlament történetében is példátlan befolyású volt. A napirenden a demokratapárt indítványra szerepelt, amelyben az ellenzék Szubotics volt igazságügyminiszter vád alá helyezését követte, amiért a minisztersege alatt betöltetlenül hagyta a legfelsőbb törvényszék elnöki széket, hogy azt később ő vehesse át.

Az ellenzék már az ülés megnyitásakor szörnyű lármába tört ki, majd a napirendi tárgyaláskor, amikor a jegyző Szubotics írásbeli védekezését felolvasta, pokoli lármába tört ki, követelte a kormány lemondását s Korosec belügyminisztert reprodukálhatatlan szidalmakkal elárasztva.

— Gyilkosok! Véreskezű kormány!
Kiáltották, csapkodtak és letörték a padok fedeleit, egészen addig, míg ki nem merültek a fülettépő demonstrációban. Ezután hazafias dalokat énekeltek, míg be nem rekedtek és utána ismét padkoncertet rendeztek. Az elnök belátva, hogy nem tudja a rendet fenntartani, bizonytalan időre berekesztette az ülést.

Nagy izgalom uralkodik a tegnapi véres események miatt is, amelyek miatt az ellenzék vád alá helyezési indítványt terjeszt be Korosec belügyminiszter ellen.

— Június 26-án adják át Magyarországnak az elfogott aradi iparost. Megirtuk, hogy a magyar hatóságok kérelmére az igazságügyminiszter Cséfalai Péter aradi közműmester kiadatása mellett döntött. Az ügyben ma újabb rendelkezés érkezett a minisztériumból az aradi ügyészre, amely szerint a vörös uralom alatt elkövetett közönséges büncselekményekkel vádolt Cséfalai Péter június 26-án Lökösházaán adják át a magyar hatóságoknak. Cséfalai a kiadatására vonatkozó miniszteri döntés kihirdetését közömbösen fogadta és kijelentette, hogy Magyarországon ki fog derülni ártatlansága.

Aradváros egyelőre elállott a Victoria elleni csődkeréstől

Izgalmas ülést tartott a városi tanács. — Széles vita a vádpontok helyességéről. — Marcus Mihály dr. szenátor intőbeszéde a város vezetéséhez. — Angel dr. nagyszabású védekezése. Nincs ok a városi tanács feloszlatására.

Aradváros tanácsa Marcus Mihály dr. indítványára egyhangulag bizalmat szavazott Angel István dr. polgármesternek.

(Arad, május 31.) A tegnapi — Aradváros tanácsával, illetve a Victoriával kapcsolatos váratlan események után — melyekről ma részletes jelentést adtunk — fokozott izgalommal és érdeklődéssel várta mindenki az aradi városi tanács mai ülését, amelyen a tanácsnak állást kellett foglalnia Petrescu Panait legfelsőbb bizottsági tag vádpontjai ügyében. A tanácsülés a várakozásnak megfelelően, tényleg érdekes lefolyású is volt.

Angel polgármester védekezik Panait Petrescu vádjával szemben.

Dél előtt fél 11 órakor nyitotta meg Angel István dr. polgármester Panait Petrescu jelenlétében az ülést. A névsorolvasás alkalmával kiderült, hogy 17-en jelentek meg, míg 15-en hiányoztak, akik közül heten kimentették magukat. A megnyitás után Angel dr. részletesen ismertette a megindult vizsgálatot, majd felkérte a tanácsot, foglaljon tárgyilagosan állást a kérdésben, mint ahogyan az eddigi vizsgálatok során is tette. Petrescu Panait emelkedik ezután szólásra és kötelességének tartja megemlíteni, hogy nem kell minden tanácsagnak, mint a multkor történt, a polgármester memorandumához csatlakoznia, hanem külön memorandumot is nyújthatnak be az egyes tanács tagok. A vádpontok ismertetése után Angel István dr. felolvasta memorandumát, amelyben kitér az egyes vádakra és válaszol azokra. Ennek során a polgármester kifejti, hogy a Victoria betétje ügyében már egyszer döntött a Legfelsőbb Közigazgatási Tanács, amely kimondotta, hogy az nem lehet feloszlatási alap. Így ez az ügy nem képezhet új vádpontot sem. Amikor Cristea Demeter vezérfelügyelő Aradon járt, nem adott ki rendelkezést arravonatkozólag, hogy a Victoriából vegyék ki a pénzt. Csak a vezérfelügyelő Bucurestibe való visszatérése után, a Legfelsőbb Közigazgatási Tanács felhívására adott ki a belügyminiszterium rendeletét arravonatkozólag, hogy a városok diszponábilis pénzüket magánbankokban nem helyezhetik el. Ez a rendelet 1927. év. szeptember 19-én érkezett Aradra és ezen időponttól fogva a város diszponábilis pénzt nem is helyezhet el magánbankban. A rendelet megérkezése után a polgármester, a permanens-bizottsággal együttesen megkezdte az akciókat arra, hogy a Victoriából fokozatosan kivége a város pénzét. Fel is vettek azonnal három és fél millió lejt, mire a bank vezetősége közölte, hogy a belügyminiszternél intervenálni fog, engedje meg, hogy a város részletekben vegye ki a betétjét. 1928. januárjában Angel dr. polgármester Papp Illés bankigazgatóval együttesen megjelent Duca belügyminiszternél, aki szóbeli rendeletet adott ki arravonatkozólag, hogy a város ne lépjen fel erélyesen a bankkal, hanem elégedjen meg a részletekben való kifizetéssel. A szóbeli rendelet után a polgármester várta az írásbeli rendelkezést, amely azonban nem érkezett meg. Erre újból felkereste a belügyminisztert, aki kijelentette, hogy előbb adott szóbeli rendelkezése végrehajtásánál a polgármester az ő személyével fedezheti magát. Közben a banktól újabb 841.600 lejt vettek ki. Most tehát, miután nem érkezett még meg mindig a belügyminiszteriumi rendelet és a Victoria kérdése vádpontot képez, kénytelen a törvényszékhez fordulni, hogy követelését érvényesítse a bankkal szemben.

Ami a második vádpontot illeti, arranéze kijelenti, hogy a belügyminiszteri rendelet a diszponábilis pénzre vonatkozott. A több aradi magánbankban nem diszponábilis pénzek, hanem a város kezelésére bízott alapok és ala-

pitványok ieküdtek. Ezért nem vették ki a többi bankban elhelyezett pénzt. Amikor aztán Petrescu Panait legfelsőbb bizottsági tag a tudomására hozta, hogy a miniszteri rendelet ezekre is vonatkozik, május 30-án délelőtt felvette az összes bankban elhelyezett pénzeket és május 31-én a pénzügyigazgatóságon helyezte el azokat. Ennél a kérdésnél tehát sem a polgármester, sem a permanens-bizottság nem járt el rosszakarattal. Végül tudomására adja a tanácsnak a polgármester, hogy miután a kötelessége — Panait Petrescu kijelentése szerint — az lett volna, hogy kényszerítse a Victoriát a betét kifizetésére, még végrehajtás utján is, 1928. május 30-án dr. Beles Jenő közjegyző kíséretében megjelent a Victoriában s kérte a város pénzét. Miután a bank nem fizette ki a betétet, a helybeli törvényszékhez címzett kérvényben fogja végrehajtás utján megszerezni a pénzt.

Aradváros veszedelmes fegyverhez nyúlt — mondja Marcus Mihály dr. szenátor.

Angel dr. után dr. Marcus Mihály szenátor állott fel szólásra. Meggyőződése szerint a felsorolt vádakat két szempontból kell megvilágítani. Teljesítette-e a polgármester a miniszteri rendeletet vagy sem és megtette-e mindent arra, hogy a város magkapja pénzét. A magánbankokból — a Victoria kivételével — megkapta az elhelyezett pénzeket, a városra ebből kár nem származott, tehát ez a kérdés elintéztnek tekinthető. A nehezebbik kérdés a Victoria ügye. Itt nagy érdekek forognak kockán. A polgármester elővigyázatos volt a nehézségekkel küzdő bank ügyében és megállapítható az is, hogy a polgármester és a permanens-bizottság ez esetben is megtette a kötelességét. Most azonban a memorandum végén a polgármester arról számolt be, hogy erélyes eszközökhöz nyúlt, hogy a város pénzét megkaphassa.

— Ne higgyék, uraim, — mondotta a szenátor — hogy ilyen eszközzel célt érnek. A csőd itt nem segíthet semmit, sőt a város 15 milliója mellett 19.000 betétes vagyona kerül veszélybe. Ha a Victoriát csődbe kergetik, husz évre, vagy még többre, megrendítették Aradmegye gazdasági életét. Ez pedig nem lehet senkinek sem érdeke.

Elmondotta, hogy kilenc napig tartózkodott a Victoria ügyében Bucurestiben és maga a belügyminiszter is kijelentette, hogy mindent meg kell tenni e bank megmentésére, a melyre különben az ország három nagy pénzintézete a Romaneasca, Nationala és az Albina szövetségelt. Ha Aradváros most tönkreteszi ezt a segélyakciót, elveszti a 15 milliót,

amelynek még 30 százalékát sem kaphatja vissza. Ki veszi magára a felelősséget ezért a lépésért?

Albu Livius: A kormány...

Marcus dr.: Ne keverjünk politikát ebbe a kérdésbe is.

Angel dr.: Miután eddig is tárgyilagosan, csendben folyt az ülés, kérem az urakat, ezentul se hagyják magukat bizonyos körülményektől befolyásolni.

Marcus dr.: Én mint e város tanácsának tagja, kötelességemnek tartom figyelmeztetni a tanácsot, ne menjünk túl a határon. Ezt kérem jegyzőkönyvbe is bevenni. A város vezetésének meg kell várnia, míg a kompetens fórumtól, a belügyminiszteriumtól precíz utasítás érkezik a Victoria ügyében és csak azután oselekedjék a város vezetésége. Ha katasztrófia lesz, azok viselik a felelősséget, akik Önöket betekertették ebbe a helyzetbe.

A tanács tagok visszautasították a miniszteri kiküldött által szövegezett bizalmi nyilatkozatot.

Marcus dr. után ismét Petrescu állott fel és kijelentette, hogy a Legfelsőbb Közigazgatási Tanács nem akarja, hogy a város a Victoria torkára tegye a kést. Ehez a kérdéshez semmi köze a bizottságnak, amely őt csak azért küldötte ki, vizsgálja meg, vajjon törvényesen járt el a város vezetősége, vagy sem. Nem a Victoria betéte itt a fontos, hanem az, hogy törvényesen járt-e el a tanács.

Angel István dr. újból kijelenti, eddigi eljárása során bizonyítékát adta annak, hogy jóakarattal kezeli a kérdést. Ahelyett, hogy illetékes helyen megfelelő módon fogták volna fel a jóakaratot, mi történt? Ismét vádpont lett a Victoria ügye. Csak úgy lehet a további vádaktól és vizsgálatoktól megszabadulni, ha védekezik az ügynek és végrehajtja a miniszteri rendeletet. Ha a Victoria nem fizet, a törvényszékhez teszi át kérelmét s ha a végrehajtás után sem fizet, jön a csőd és bűnvádi feljelentés. Az adott körülmények kényszerítették erre a lépésre. Nem lehet vádolni őt azzal, hogy nem járt el konciliánsan. Sohasem tartotta helyesnek, vagy megfelelőnek ezt a lépést és csak a kényszer vihette rá, hogy megtegye. Ami Marcus dr. indítványát illeti, hogy a tanács döntsön a Victoria ügyében és mondja ki, hogy megadja a kért moratóriumot, ezt csak a következő ülésen lehet szóba hozni, miután az nem szerepel a jelenlegi ülés tárgyszorozatán.

Marcus Mihály dr. emelkedik ezután ismét szólásra és javasolja, mondja ki a tanács, hogy a felhozott vádpontok nem alkalmasak a tanács feloszlatására, miután a polgármester és a permanens-bizottság megtette a kötelességét. Kéri azt is, határozza el a tanács, hogy sürgősen ülést tart, amelyen a Victoria ügyével foglalkozik. Albu Livius kijelenti, hogy a vádpontok egyike sem fedi a törvényben a feloszlatáshoz megkívánt kelleket.

Közben Panait Petrescu összeállítja a bizalmi deklarációt, amelyet Teodorescu Constantin olvas fel. Ebben a tanács kimondandó, hogy Angel István dr. és a permanens-bizottság helyesen jártak el, amikor a városi pénze-

TOLSTOJ

ROD LA ROCQUE

APOLLO

DOLORES DEL RIO

REGÉNYE

FELTÁMADÁS

ket magánbankokban helyezték el és a tanács szoldárának jelenti ki magát velük. Marcus dr. és Teodorescu aláírják a nyilatkozatot, a mikor hirtelen az egyik tanácsos felkiált:

— Tévesen van fogalmazva a deklaráció. Ezt nem írhatjuk alá.

A tanács egyhanguan bizalmat szavazott Angel polgármesternek.

A tanácsosok erre tényleg meg is ragadják a nyilatkozat aláírását és Angel dr. negyedóra szünetet rendel el, hogy a tanácsstagok új nyilatkozatot fogalmazhassanak. A tanácsosok a kis tanácsterembe vonulnak, itkos értekezletre. Körülbelül negyedóra múlva fejeződik be a megbeszélés, a tanácsstagok elfoglalják helyüket és Marcus dr. halotti csend közepeztette olvassa fel a következő nyilatkozatot:

Ahalirottak, az aradi városi tanács tagjai, meghallgatva Panait Petrescu a Legfelsőbb Közigazgatási Tanács tagjának átiratát és Angel István dr. polgármesternek a tanácshoz intézett jelentését, valamint Marcus Mihály dr. szenátor éstanácsstag érvelt a vádpontok ügyében, egyhanguan a következőket jelentjük ki:

A városi pénzeknek a bankokban való elhelyezését illetőleg csatlakozunk Angel István dr. polgármester jelentéséhez, miután a polgármester és a permanens-bizottság végrehajtotta az erre vonatkozó 1927. szeptember 19-én kiadott 16952. számú rendeletet, amelyben a miniszterium megtiltotta a városi pénzeknek a magánbankokban való elhelyezését. Ami a többi bankban elhelyezett tőkét illeti, — a Victorián kívül — nem képezhet vádpontot, miután ezeket az összegeket nem minősítették diszponábilis pénzeknek, mert alapok és alapítványok, speciális hivatással és a belügyminiszteri rendelet csak a diszponábilis pénzekre vonatkozott.

Megállapítjuk még, hogy a tanács elé terjesztett vádak alaptalanok és nem szolgálhatnak alapul a tanács feloszlására, miután nem felelnek meg a közigazgatási törvény 273-ik paragrafusában előírt kötelezettségeknek.

Az aradi városi tanács tagjai.

A felolvasott nyilatkozatot sorban aláírták, majd átadták Panait Petrescunak, aki ma délután elutazott Aradról, hogy megtegye jelentését a Legfelsőbb Közigazgatási Tanácsnak.

Aradváros egyelőre nem tesz lépéseket a Victoria ellen.

A sok érdekességet és izgalmat adott tanácsülés után megkérdeztük Angel dr. polgármestert, miképen jár el a város most a Victoria ügyében. A polgármester a következőket mondotta:

— A törvényszékhez intézendő beadványok készen állanak. Ma délelőtt a tanácsüléssel voltam elfoglalva és mire végetért az ülés, a hivatalos órák is végetértek a törvényszéken. Egyelőre az iratok nálam maradnak és az adott körülményekhez képest fogom majd azokat felhasználni.

A nyilatkozat nyomán megállapítható, hogy egyelőre nem forog fenn veszély a Victoria illetőleg és remélhetőleg ez a kérdés megfelelő megoldást nyer, úgy hogy nem is kerül sor erre a kétségtelenül veszélyes lépésre.

— Csicserin jubileuma. Moszkvából jelentik: Ma ünnepelte Csicserin külügyi népbiztos működésének tízéves fordulóját. A népbiztoszt ez alkalomból nagy ünnepélyben részesítették.

Nagyarányu visszaélések a bucaresti-i monopolközpontban.

(Arad, május 31.) Hatalmas arányú sikkasztásoknak és súlyos visszaéléseknek jöttek nyomára nemrégiben az állami dohányjövődék bucaresti-i központjában. A visszaéléseket állítólag több kerületi felügyelő közösen követte el s az ügyben teljes apparátussal megindult vizsgálat adatai szerint az ügy számai Aradra is elnyultak. Ma két vizsgálóbiztos érkezett Aradra, akik az ügyben

Az aradi monopol-felügyelőségen is folyt vizsgálat a sikkasztások ügyében.

kihallgatták Jalba aradi monopolfőnököt, aki azonban az ügyben semmi érdemleges felvilágosítással nem szolgálhatott, mert semmi tudomása sem volt az illető kerületi inspektorok bünyös visszaélései felől. Ezután a vizsgálóbiztosok rovacsolást tartottak, amely szintén negatív eredménnyel végződött, s ez teljesen igazolta Jalba monopolfőnöknek az ügyben tett vallomását.

Telef. 70. **ERZSÉBET SLAGER-MOZGO** Telef. 70.

Kizárólag 18 éven felülieknek! Ma d. u. 5, 7 és 9 órákor

A szonyok golgotája.

Főszerepben: Conrad Weidt, Harry Liedtke és Werner Krausz, a gyermekproblémát tárgyaló filmek.

Legközelebb: **CHANG** (1928-as év Ben-Hur-ja).

Irodalom és művészet

* Éva — Kovács Katóval. A szintársulat operette-együttese Kovács Kató, a kitűnő szubrette-primadonna vendégfelléptével ma este Lehár örökbecsű operettjét, az Évát elevenítette fel. A vendégművész pompás hangjával és táncával, nemkülönben ragyogó toalettejeivel hatalmas sikert aratott. Sokat tapsolt még a közönség Betegh Bébynek, Galettának, Szendrey Misinek, Jungnak és Kun Dezsőnek. Az előadás elismerésre méltó frissességgel pergett és Gellért invecióval dirigál. (=)

* Zenebona! Zenebona! Zenebona! Ma este lesz a Zenebona hatodik előadása. A nagyszerű zene, a gyönyörű táncok, a ragyogó előadás nap-nap után jobban bontakozik ki a maga szépségében s nagyszerűségében. Az aradi közönség nem tud betelni vele. A ma esti előadás külön érdekességre tarthat számot. Ezen az előadáson lép fel először a gyönyörű szép Kovács Kató, aki ebben a szerepében valóságos remekelni fog. Pazar toalettejei külön érdekességei az előadásnak. Lesz azonban egy másik szenzációja is az előadásnak, ezen az estén lép fel Hamza Jancsi 12 tagú cigányzenekarával és többek közt eljátsza híres slagerszámát „Jaj de jó ez a vasárnap!... Szövegét a közönség ott kapja a színházban. Egyszóval ez az előadás valóságos premier-lázban fog lezajlani. Az aradi színház művészei a színpadról szórják a közönség közé a jobbnál-jobb bonbonokat és csokoládét. Aki ma este színházba jön, soha el nem múló élménnyel távozik, mert legalább három órán át dűlni fog a kacagástól.

* Az aradi színházi iroda hírei. Zenebona Kovács Katóval. Ma, pénteken este a Zenebonában folytatja nagyszerű vendég szereplését a budapesti Városi Színház primadonnája, Kovács Kató, akinek művészi kvalitásai már is általános elismerést váltottak ki. A nagyszerű operette briliáns előadásában a vendégen kívül Betegh Bébi, Kiss Mariska, Galetta, ifj. Szendrey, Deési, Szepessi Edith, Olasz és Kun Dezső kiváló művészi ensembléje emelik az előadás színvonalát. Kovács Kató felléptével vasárnap este 9 órai kezdettel is a Zenebona kerül színre. — Kovács Kató szombaton este Hennequin és Messager szellemes francia operettjében játszik ismét új szerepet Arad közönsége előtt. A művész már az első próbán meglepetést szerzett alakításának tökéletességével s bizonyos, hogy az előadás közönségének feledhetetlen művészi élményben lesz része. A nagyszerű előadás pompás együttesét ezuttal is Betegh Bébi, Jung Jani, Deési, ifj. Szendrey, Szepessi Edith, Olasz és Kun Dezső alakítják. A zenekart Csányi karnagy vezényli. — Moziárak a szinkörben. Vasárnap és hétfőn délután 4 órai kezdettel mozi helyárrakkal tart előadást a nyári színház, hogy az előadások látogatása mindenki számára lehetővé téssek. Vasárnap délután Kálmán Imre csoda-

szép operettjét, a Cigányprimást; hétfőn délután pedig a legnagyobb sikerű operette-ujdonságot, a Nótás kapitányt játszik. A rendkívül olcsó helyárakra való tekintettel, ajánlatos a jegyekről előre gondoskodni.

Arad kereskedői

viisszaperelték az adótulfizetéseket

Az aradi kereskedelmi és iparkamara sikeres intervenciója. — Aradváros ragaszkodik tözsdéjéhez. — A kamara igazgatótanácsí ülése.

(Arad, május 31.) Ma délután tartotta az aradi kereskedelmi és iparkamara szokásos havi tanácsulását, Marcus Mihály dr. elnöke alatt. A tanácsülésen szóba került az aradi fakereskedőknek a panasza, hogy a szatóciszletek nemcsak apróját, hanem ölfát is árusítanak, ami által a fakereskedők érdekeit sértik. A kamara elhatározta, hogy interveniálni fog a rendőrségnél, tiltsák be a szatóciszletekben való ölfá-árusítást.

A kamara titkársága bejelenti, hogy eljárta a kereskedők adótöbbletének visszafizetése ügyében. Ismeretes, hogy az aradi pénzügyigazgatóság 1921., 1922. és 1923. években aránytalanul megadóztatta az aradi kereskedőket, akik felebbezéssel éltek, amelynek a timisoarai (temesvári) tábla hely is adott és visszamenőleg csökkentette adóikat. Kötelezte a pénzügyminisztériumot, hogy az így keletkezett és már befizetett adótöbbletet fizesse vissza a kereskedőknek, vagy pedig számítsa be folyó évi adójukba. A pénzügyminisztérium ismételt sürgetések dacára sem folyósította ezeket az összegeket, mire a kereskedők pert indítottak, amit meg is nyertek. A kamara most újból megsürgette az ügyet és Marcus Mihály dr. elnök személyesen is interveniált a pénzügyminisztériumban, ahol azt a választ kapta, hogy e napokban döntenek afelől, vajjon megfelebbezzék-e a bírói ítéletet. Ha belenyugszanak az ítéletbe, úgy nyomban elrendelik az esedékes adótöbbletek visszafizetését.

A Kamarák Szövetségének legutóbbi bucaresti-i közgyűlésén az aradi kamarát Marcus Mihály dr. elnök, Mateescu alelnök és Pacuraru Brutus főtitkár képviselték. Az elnökség most beszámolt a közgyűlésről, amelyen néhány készülő törvénytervezetet ismertettek. A tervezetek közül kiemelkedik az, amelyik a kamarák mellett működő választott bíróságok felállítását javasolja. Ezek a bíróságok fognak itélkezni a kereskedelmi természetű perekben. Érdekes az a tervezet is, amely a cégbejegyzéseket kötelezővé kívánja tenni és a bejegyzést a törvényszék hatásköréből a kamarák hatáskörébe utalja. Egy harmadik tervezet az érték- és devizatőzsdék felállítását szabályozza. Ezt a javaslatot az aradi delegátusok kifogásolták a közgyűlésen, mert az megfosztaná a tőzsdéket autonómia juktól.

Ennél a pontnál felszólt A'dler Andor, aki arra kérte az elnökséget, ügyeljen, ne hogy Arad elveszítse áru- és értéktőzsdéjét, amelyhez szerzett jogai vannak.

Liszka Pál indítványozza ezután, hogy írjon át a kamara a város vezetőségéhez és kérje az üzlethelyiségek utáni városi illetékek kulcsának leszállítását. A tanácsülés egyhanguan elfogadta az indítványt. A Palcu Lázár,

Vegyes korus.
Szóló.
Kibővített
zenekar.

Sakkjátékos
APOLLOBAN
ma utoljára.

Vasárnap
szenzációs
MATINE

lemondásával megüresedett tanácsstagságot Niculescu mérnökkel, az Arad-brádi ipari r.-t. vezérigazgatójával töltik be. A tanácsülés befejezése előtt Pop vasutigazgató válaszul Alföldy Pál egy régebbi interpellációjára, amelyben az utánvételek késedelmes kifizetését panaszolta el. A vasutigazgató kijelenti, hogy azóta az utánvételeket pontosan kifizették. Alföldy köszönettel vette tudomásul a választ, s ezzel a gyűlés véget ért.

Elvették az aradi katolikus zárda-iskola nyilvánossági jogát.

Nyolc kisebbségi iskolától vonta meg egyszerre a nyilvánossági jogot a közoktatásügyi miniszter. Anghelescu megsemmisíti a bánati katolikus iskolaintézményeket.

(Arad, május 31.) Hosszu idő óta azt hitte Erdély és Bánát magyarsága, hogy Anghelescu közoktatásügyi miniszter részéről nem érheti meglepetés. Ugy hitte, ami kisebbségi iskola elvehető volt, már elvette, amelyik kisebbségi iskola bezárható, már bezárta és ott, ahol megfelelő alkalmat talált, minden módon igyekezett kizárni a kisebbségi tanulót abból a jogból, hogy olyan iskolába járjon, amelyikbe a lelkiismerete viszi és nem, amelyet Anghelescu rendeletei előírnak. Az volt a hit, hogy Anghelescu elvégezte mindazokat a pusztításokat, ami idáig módjában volt. Alapos tévedés. Anghelescu közoktatásügyi miniszter bebizonyította, hogy amikor a kisebbségi iskola elnyomatásáról van szó, találmányosága nem ismer határt és pusztítani tud még ott is, ahol mi már csak kisebbségi kulturánk romjait látjuk.

Legújabb rendelete — ha törvényes uton nem található rá orvoslás — egyszer és mindenkorra megbénította a kisebbségi oktatást. Mert Anghelescu közoktatásügyi miniszter egyetlen csapásra nyolc kisebbségi intézményt tett lehetetlenné, többek között az aradi római katolikus zárda polgári iskoláját is és még hét bánati iskola bezárásával bizonyította be a liberális kormány állandóan hangoztatott jellemzőit, amelyekkel a romániai kisebbségekkel szembeni toleranciáját kívánta bizonyítani.

Aradi fiatalember különös kálváriája.

Két esztendei fogházbüntetését duplán akarják leültetni vele. — Aradi ügyvéd kegyelmi kérvénye a régenstanácshoz.

(Arad, május 31.) A bucuresti-i semmitőszék egy elkésett döntése következtében igen érdekes jogi eset állott elő az aradi törvényszéken. Lakatos József aradi fiatalkorut 1926. május 26-ikán tartott főtárgyaláson az aradi törvényszék különböző lopások büntette miatt két esztendei fogházra ítélte. Az ítélet kihirdetése idején Lakatos még csak 19 éves volt, az elmúlt napokban azonban elérte nagykorúságát és épen emiatt a körülmény miatt állott be ügyében a meglehetősen érdekes bonyodalom.

A törvényszék ítélete következtében ugyanis Lakatos továbbra is vizsgálati fogházban maradt és az aradi ügyészség fogházában várta az ügyében előbb a táblához, majd a semmitőszékhez beadott felfolyamodások elintézését. A tábla helybenhagyó döntése után Lakatos védője, dr. Messer Károly, semmisségi panaszt nyújtott be a semmitőszékhez, amely azonban az ügyben késedelmesen, csak az elmúlt napokban hozta meg döntését, amikor is Lakatos büntetésének kiszabott ideje már le is járt. Ma érkezett meg az aradi törvényszékhez a semmitőszék döntése, melyben helybenhagyta a törvényszék, illetve a tábla ítéletét. Kihirdetés végett a semmitőszék döntése az Antonini—Moldovan-tanács elé került, amely igen meglepő, érdekes álláspontra helyezke-

Ma rendelet érkezett a timisoarai (temesvári) katolikus püspöki hatósághoz, amely az alább felsorolt iskoláktól vonta meg a nyilvánossági jogot és egyben elrendelte az iskolákban a kizárólagos román nyelvű tanítást: a timisoarai józsefvárosi zárda, a józsefvárosi zárda kármolyceuma és ugyancsak a józsefvárosi zárda tanítóképzője. A timisoarai józsefvárosi és gyárvárosi zárdák polgári iskolái, az aradi római katolikus zárda polgári iskolája, a lippai és oravicai zárdák iskolái és a timisoarai (temesvári) polgári fiúiskola. A rendeletet a minisztérium közvetlenül az iskoláknak küldötte meg és az iskolák terjesztették fel illetékes egyházi főhatóságukhoz. A rendeletnek indokolása és konkluziója egyforma: az illető iskolától megvonatott a nyilvánossági jog, elrendeltetett a román tanítási nyelv és a növendékek már legközelebbi vizsgájukat is állami bizottság előtt, román nyelven kötelesek letenni megfelelő vizsgadíj mellett.

A rendelet érthetően nagy feltűnést és izgalmat keltett. Az egyházmegyei hatóság is nagy megdöbbenéssel vette tudomásul a sújtó rendeleteket és értesülésünk szerint a püspöki hatóság a hitközségeket hívja össze, hogy megtarasskozza a teendőket velük és illetékes helyen megfelelő lépéseket tegyen a sérelmes rendeletek visszavonása érdekében.

dett. A tanács ugyanis a még érvényben lévő magyar büntetőjogi perrendtartás szerint úgy vélekedett, hogy Lakatos büntetése voltaképpen csak a hozott ítélet teljes jogerőre emelkedése, tehát a semmitőszék döntése következtében kezdődik, vagyis annak ellenére, hogy már kitöltötte a kiszabott két esztendei fogházat, mivel időközben nagykorú lett, újabb két esztendőt kell leülnie. Ugyanis a magyar büntetőjogi perrendtartás úgy rendelkezik, hogy kiskorú vádlott elítélésére esetén az illető a kiszabott büntetést csak javítóintézetben szenvedheti el. Lakatos azonban az aradi ügyészségi fogházban ült le a két esztendőt, a törvényszék állásfoglalása szerint tehát ez nem minősíthető úgy, hogy a kiszabott büntetést kitöltötte és ezért az ellene hozott ítélet alapján rá mért büntetést csak ezután kell elszenvednie.

Kétségtelen, hogy a törvényszék állásfoglalása a vonatkozó paragrafusok alapján teljes egészében helyes, viszont azonban az is kétségtelen, hogy Lakatos — lehet, hogy adminisztratív tévedésből, vagy hiba folytán — de kitöltötte a rá kiszabott két esztendei fogházbüntetést. Mivel azonban az említett büntetőjogi szakasz ilyen esetekre nézve nem nyújt kellő felvilágosítást s így Lakatos kény-

Mindenki rendel most sorsjegyet

az új osztálysorsjátékokra az évtizedek óta diszkrét és mintaszert vezetésé miatt mindenütt kedvelt bankintézetnél:

Fritz Dörg

WIEN/A Kärntner-Strasse 43.

50.000 nyeremény
több mint 250.000.000 Le! | 2657

Egyetlen egy sorsjegyre

18 millió Le! is nyerhető!

Olcsó sorsjegyek:

1/1 = 800 Le! | 1/2 = 400 Le! | 1/4 = 200 Le!

Nem kell előre fizetni!

Elegendő egy levelezőlap pontos címmel. Főtitelien titoktartás!

Prospektus, hivatalos játékterv, minden le-
világosítás díjlanul és portmentesen.

Az összes sorsjegyek fele nyer.

Nincs illeték, általában semmi levonás!

telen lenne újabb két esztendei fogházat szenvedni az ítélettel szemben, tehát négy esztendő fogházat ülni fiatalkori bűnei miatt. Messer Károly dr. védő most kegyelmi kérvényt nyújt be védené érdekében és remélhető, hogy a régenstanács enyhíteni fog Lakatos kálváriáján és elengedi a további két esztendei fogházat, amely — az emberi logika és az igazság szerint — méltatlanul hosszabitaná meg a szerencsétlen Lakatos József büntetését.

Kaland az aradi éjszakában.

Kifosztottak Aradon egy aradmegyei gazdálkodót.

(Arad, május 31.) Érdekes és némileg tragikomikus kalandban volt tegnap este része Ceapa József pancotai gazdálkodónak, aki meg akarta nézni magának a várost éjjel és ezért este itt maradt Aradon. A Calea Radnei (Radnai-uton) sétálgatott Ceapa tegnap este és ép azon gondolkodhatott, hogy melyik korcsmába térjen be egy kis szórakozásra, amikor beszédbe elegedett vele két aradi ember, Gulics György és Kiss József. A két új ismerős beinvitálta Ceapat egy közeli korcsmába, ahol csakhamar vidám borozgatásba kezdtek és hogy jobban mulják az idő, előkerült a kártya is.

Ceapa és társai „itt a piros, ott a piros”-t kezdték játszani, ami rövidesen azt eredményezte, hogy a pancotai gazdálkodó 2500 lejvel lett szegényebb. Gulics ekkor, mint aki jól végezte dolgát, a nyereséggel együtt angolosan eltávozott. Ezt a nem egészen észlelt eljárászt Ceapa hangosan szóvá is tette és bizonyos célzásokat tett az eltávozott inkorrekt játékmódorára, amiben erősen segédkezett neki az ott maradt Kiss is, aki dektívnek „leplezte le” magát és arra ajánlkozott, hogy felkutatja Gulicst. Fáradszóra 500 lej előleget kért és kapott Ceapatól, amire nekivágtak az éjszakának és több korcsmában megpihenve keresték az eltűnt Gulicst, akire persze nem tudtak ráakadni. Egyszer aztán Ceapa azon vette magát észre, hogy Kiss, a „detektív” is eltűnt mellőle és ő egyedül maradt az aradi éjszakában — kifosztva. Ekkor aztán rájött arra, hogy két agyafurt alak kezébe került, akik összebeszélve egymással, megjátszották az egész komédiát és Kiss épen úgy nem detektív, mint ahogy Gulics sem az, hanem cinkostársa a nagy kártyanyerőnek. Ceapa ekkor már nem is gondolkodott sokat, hanem felment a rendőrség központi ügyeletére és megtette feljelentését. A rendőrség megindította a nyomozást Ceapa két „szórakoztatójának” kézrekerítésére.

— Elfogott biciklitolvaj. A rendőrség ma le-
tartóztatott egy Ferenc Jakab nevű egyént, akiről kiderült, hogy Kőszegi Emil kerékpárját a napokban ellopta.

Ma utoljára Az utolsó tánc modern életkép	Főszerepben: Liane Haid és Alfons Frieland
URANIA Ma utoljára 5, 7 és 9 órákor	Holnap A nászut Premier
Premier Harry Liedtke és Mária Paudler slágerfilmje.	Vasárnapi Matiné szenzációs Premier

HIREK.

Nobileről semmi hír.

Norvégia két repülőgépet küld az Itália felkutatására.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítása.) Norvégiában rendkívül kedvezőtlen benyomást keltett az, hogy Olaszország visszautasította a norvég kormány ajánlatát, amelyben közölte, hogy mentőexpedíciót indít annak az eltűnt Nobile tábornok felkutatására. Ezzel kapcsolatosan az oslói olasz követség nyilatkozatot adott ki, amely szerint az ügyben félreértés keletkezett. A mentési munkálatokat az olasz kormány együtt dolgozza ki a norvég kormánnyal, miután nagyrabecsüli a norvég hatóságok segítségét, mint például Lutzow Holm hadnagy tervbevetett repülőexpedícióját. Az oslói jelentések szerint a norvég kormány különben úgy döntött, hogy két repülőgépet küld az Itália felkutatására.

A moszkvai jelentések szerint az arktikus kongresszuson ma arról tárgyaltak, lehetséges volna-e, hogy Amerika, Japán és Oroszország közös segélyakciót indítsanak. Archangelsből tegnap egy jég törő indult a két repülőgéppel Nobile felkutatására. Newyorki jelentések szerint az Associated Press manillai jelentése szerint egy magánzsekkel ellátott állomás a vladivosztoki állomásnak a következő jelentését fogta fel: — Nobile! Hallottuk körülbelül 33 méteres hullámhosszal dolgozó adóját. Folytassák tovább!

A kingsbaji jelentések szerint heves északi szél uralkodik, havazással. Nobileről semmi hír. Alaszkában állítólag jelentést fogtak fel, amelyet a Citta di Milano adott le Rómában. Az alaszkai állomás közli, hogy a kérdéses jelentés szerint megtalálták az Itáliát. Tengerészek körében azt vélik, hogy a híradás tévedésen alapszik, miután a kérdéses üzenet Nobile testvérétől származik.

— Elutazott a földművelési bizottság. A nemzetközi földművelésügyi kongresszust előkészítő bizottság, amely Camarasescu Jean volt belügyminiszter vezetése alatt néhány nap óta Aradmegyében tesz látogatásokat a különböző községekben, ma délelőtt az aradi Astra-gyárat, textilgyárat, majd a Neuman-malmot tekintette meg. Ezután a kulturpaltát mutatták be a vendégeknek, akik Aradunoura (Ujaradra) mentek, hogy megtekintsék a kerteket. Innen a megye több községében tettek még látogatást és egy órakor Periamosra utaztak, ahonnan Georgescu János megyei prefektus kíséretében Timisoarara (Temesvárra) utaztak.

— Előléptetett aradi vizsgálóbíró. Az aradi törvényszékhez ma érkezett le az igazságügyminiszter dekrétuma, amely szerint Sotirescu Constantin aradi vizsgálóbíró törvényszéki elnöki rangra emelte. Az előléptetés híre általános meglepedést keltett Aradon, annál is inkább, mert Sotirescu vizsgálóbíró konciliiás magatartásával csak tisztelőket és barátokat szerzett magának.

Gyermekkoscsik és Hegedűsnél, székek legszebb kivitelben és legolesóbban Aradon.

— Hazatérnek a Bremen hősei. Berlinből jelentik: A Bremen repülői vagy június harmadikán indulnak utnak hajóval Európába, vagy pedig visszafelé is repülőgépen teszik meg az utat, újra átrepülve az oceánt. Ha hajóval jönnek, akkor Brémában partraszállnak és onnan Tempelhofba, a Berlin melletti repülőtérre repülnek, ahol kétnapos ünnepi programmal várja őket a német főváros. Erre meghívták a németek Fritzmaurice őrnagyot is.

— Leszállították az aradi közpórház ápolóinak büntetését. A timisoarai (temesvári) tábla ma foglalkozott az aradi közpórház volt két ápolója, Bold Mihály és Mocutia János ügyében, akiket — mint annak idején részletesen megírtuk — a kórház elmeosztályán ápoló K. I. aradi urileány ellen elkövetett merénylet büntetése miatt az aradi törvényszék egyenként négy esztendei börtönbüntetésre ítelt. A tábla dr. Dante Gherman védőbeszéde után megsemmisítette a törvényszék ítéletét és ugyan szemérem elleni vétségben mondta ki

Megszólalt a halott komarovi győző.

A most elhunyt Auffenberg generális leleplezése szenzációs letartóztatásáról a komarovi nagy győzelem után.

(Az Aradi Közlöny bécsi szerkesztőségétől.) A világháború első nagy győzelme és ugyancsak első nagy botránya a nemrég elhunyt Auffenberg báró nevéhez fűződik. Ez a zseniális hadvezér — az osztrák-magyar hadsereg egyetlen nagy taktikusa — 1914. őszén már döntő győzelmet aratott az oroszokon. A győzelmet azonban nem az orosz hadsereg várta megsemmisítése és ezzel a háborúnak a keleti fronton való győzelmes befejezése, hanem a győztes hadvezérnek letartóztatása követte. A hadbírósi tárgyalás — mint ismeretes — rehabilitálta és felemelt ugyan Auffenberg bárót az ellene emelt súlyos, de teljesen alaptalan vádak alól, azonban a komarovi győző nem tért vissza hadseregének élére, hanem mint nyugalmazott tábornok csendes és passzív szemlélője maradt az eseményeknek. Az összeomlás után elvesztette nyugdíját, mivel a saint-germaini békeszerződés következtében román állampolgár lett. Ausztria így beszüntette nyugdíjának folyósítását, a román kormány pedig csak abban az esetben volt hajlandó a nyugdíj fizetésére, ha a komarovi győző Romániában telepedik le. Auffenberg generális azonban nem tudott megvárni Bécsből és öreg napjaira irással kereste meg kenyerét maga és felesége számára. Auffenberg szívesen látott cikkirója volt előkelő bécsi, berlini és budapesti újságoknak és fejtegetései a pacifizmusról, az új világháború megakadályozásának lehetőségeiről mindig nagy feltűnést keltettek és azt tanusították, hogy a komarovi győző nemcsak nagy katona, de előrelátó, nagytudású és izig-vérig paciásta politikus volt. Auffenberg könnyen megszabadulhatott volna a szegénységtől, külföldi könyvkiadó-cégek fantasztikus összegeket ígértek memoárjaiért, ő azonban nem volt hajlandó tőkét kovácsolni a vele szemben elkövetett igazságtalanságból és egykori ellenségeinek nem akart leleplezésekkel kellemetlenkedni.

A halott hadvezér most azonban mégis megszólalt. Egy volt bajtársa, aki életének legválságosabb óráiban is kitartott mellette, annak idején feljegyezte naplójába beszélgetését Auffenberggel közvetlenül felmentése, illetőleg börtönből való kiszabadulása után. Ezt az eddig ismeretlen naplórészletet, amely nemcsak egy nagy hadvezér tragédiáját világítja meg, hanem fényt vet a kettős monarchia legmagasabb körében uralkodott viszonyokra is, módunkban van a következőkben közölni:

Ma két órán át beszélgettem Auffenberggel.

— Szerencsétlenségem első okozója Péter Ferdinánd főherceg volt — mondotta mély

Slazengertennisz-labdák, racketek legolesóbban Oláh Sándor cégnél

bűnösnek a két ápolót s ezért Bold Mihályt hat. Mocutia Jánost pedig hét havi fogházbüntetésre ítélte, amelybe beleszámították a vizsgálóati fogságban elszünetelt négy, illetve öt hónapot. A főügyész megnyugodott az ítéletben, míg a védő felfolyamodást jelentett be a semmitőszékhez védeneci teljes felmentése érdekében.

— Halálraírték Vörösmarty Margit gyilkosát. Prágából jelentik: Tegnapi ítélezett a bíróság a Vörösmarty-per vádlottjai felett. Az elnök rövid összefoglaló beszédében kifejtette, hogy a Vörösmarty-perben teljesen felesleges az a kérdés, vajon Vörösmarty Margitot tényleg meggyilkolták-e. Klepetárt illetőleg az elnök annak a nézetének adott kifejezést, hogy Klepetár valószínűleg nem „irodalmi szükségből” gyilkolt, mint ahogy a vádirat állítja. Öt órai tanácskozás után hirdette ki az esküdtek szeniora a verdiktet, amelyben az esküdtek mind a három kérdésre, bűnös-e Mihalkó, Sikorszki és Klepetár Vörösmarty Margitnak a Magas-Tátrában, Vaséc község mellett, 1926. július 16-án méreggel, megfojtással, vagy egyéb módon, előre megfontolt szándékkal történt meggyilkolásában, igennel válaszoltak. Mihalkó és Sikorszki bűnösségére vonatkozólag mind a 12 es-

keserűséggel és egy pontos térképen megmagyarázta a főherceg súlyos következményekkel járt hibáit a komarovi ütközetben. — Éppen aznap reggel, amikor a 25. népfelkelő brigád segítségére jött a vadászoknak, hogy az oroszok körülvárosa teljessé legyen, ami az oroszok egész jobbszárnyának elfogatását jelentette és az oroszok végleges vereségét eredményezte volna, éppen abban az időpontban, dél előtt 11 órakor a csapatok sürgönyt kaptak Péter Ferdinánd főhercegtől, hogy a harcot nyomban hagyják abba és kezdjék meg a visszavonulást Dubból Czesznikibe, tehát 10 kilométerrel nyugat felé.

— Péter Ferdinánd főherceg intézkedése — folytatta Auffenberg báró — igen lesújtott, mivel ez a parancs az orosz hadsereg feletti biztos győzelem meghiúsulását jelentette. Amikor a főherceggel találkozott, nem titkolva felháborodásomat és a következő szavakkal köszöntöttem: „Ha Ön nem lenne főherceg, már rég a hadbírósi börtönében ülne!”

— Néhány nap múlva besugárták Frigyes főhercegnek, hogy én súlyosan megsértettem Péter Ferdinánd főherceget. 1915. április 23-án Ferenc József a kamarilla árulkodásai ellenére azonban mégis kiuntetett „Komarov bárója” címmel. A rágalmozónak azonban sikerült a legmagasabb kéziratot visszatartani „amíg az ellenem folyamatba tett katonai vizsgálat” nem ér véget. Két nap múlva már vizsgálati fogságba vetettek. Magánzárka! Utoljára több mint 50 év előtt kadettiskolás koromban voltam magánzárkában, mert szolgálat közben dohányoztam. Akkor azonban természetesen zárkám ajtaja előtt nem állott szuronyos őrmint most a komarovi ütközet után.

— Szegény feleségemet is megkínózták. Bécsi lakásomban vizsgálóbizottság jelent meg, átkutatta irásztalomat, az összes szekrényeket. Mindent feldúltak, még az ágyak matracaiban is „titkos dokumentumokat” kerestek. Egy felbérelt „jóbarát” terrorizálni próbálta letartóztatásom következtében amugyis megfélemlített feleségemet. Azt tanácsolta, hogy utazzék azonnal Svájcba és változtassa meg nevét, mivel olyan súlyos bűnököt követtem el, hogy ő sem maradhat tovább Bécsben.

— Kálváriám 1915. augusztus 4-én ért véget. Egy aljas módon lefolytatott vizsgálat után a hadbírósi felmentett. Nem voltam tehát bűnös, újra szabad voltam. Alaptalanul hurcoltak meg. Ezen azonban már nem lehetett változtatni. Nyugalomba küldtek és tehetetlenül látnom kellett, hogy ellenfeleim miként veztik a biztos katasztrófa felé az osztrák-magyar hadsereget.

küdt igennel szavazott, míg Klepetár bűnösségére vonatkozólag csak 9-en szavaztak igennel. A bíróság ítéletében Mihalkót és Haláira ítélte, dr. Klepetárt életfogytiglani és Sikorszki 15 évi fegyűzzel sújtotta. Klepetárt ezenkívül megfosztották doktori címétől. Klepetár és Mihalkó védői felebveztek, míg Sikorszki védője fentartotta magának a jogot, hogy később nyilatkozzon.

— Magyaránnyu robbanás Budapesten. Budapestről jelentik: Ma reggel kilenc órakor a Király-uccában levő Király gőzmosodában magyaránnyu robbanás történt. A mentők nagy apparátussal vonultak ki és megállapították, hogy a mosodában negyven ember dolgozott, akik majdnem mind megsebesültek. A munkások a nagy menekülésben részt vevő üvegszilánkoktól, részint a tolongásban sebesültek meg, a festőteremben volt 18 munkás pedig súlyos sérüléseket szenvedett, hárman pedig, Farmanek László és Julia huga, valamint Kovács Imre a felismerhetetlenségig összeégtek és haldoklanak. A közben megérkezett tűzoltóság erős munkával fogott neki az oltásnak, ami egy óra alatt sikerült is. A vállomások során megállapítást nyert, hogy valamelyik munkás egy emeleti szobában cigarettázott és gyufát, vagy cigarettavéget dobott ki az ablakon, ahonnan a benzines hordóba esett és így keletkezett a robbanás. A három életveszélyes sebesült a Rókus-kórházban haldoklik.

Vilmos császár inkognitóban Németországban járt.

(Az Aradi Közlöny párisi tudósítójának távirata.) A Journal hollandi tudósítójának jelentése szerint Vilmos császár többször in-

kognitó utazásokat végzett Németországban. Hír szerint ebben az évben háromszor is volt az országban.

A japán hadsereg bevonult Mandzsuriába

Kritikussá vált Mandzsuriában a helyzet. — Peking rövid időn belül a délkínai csapatok birtokába kerül.

Tokióból jelentik: A mandzsuriai helyzet kritikussá vált. Ma reggel mandzsui banditák átlépték a koreai határt és elhurcolták a japán őrséget, amire a japán hadsereg széles fronton megkezdte a bevonulást Mandzsuriába. A mandzsui hatóságok felkérték a japánokat, hogy vonuljanak vissza, azok azonban tovább folytatták az előnyomulást.

Mukdenben és több még eddig meg nem szállt mandzsui államban kihirdették az ostromállapotot és megszervezték a védelmet.

Egy másik tokioi jelentés azt adja hírül, hogy Csangcsolin elhatározta Peking kiürítését. Pekingnek a déli csapatoktól történő megszállása a közel jövőben várható.

— Gruber Imre meghalt. Az aradi nyomdásztársadalom régi, érdemes tagja hunyt el ma reggel 7 órakor: Gruber Imre, a Vasárnap-nyomda műszaki vezetője 50 éves korában meghalt. Gruber érdekes pályafutása az aradi Réthy-féle nyomdában kezdődött, ahol felszabadulván, több aradi nyomdában dolgozott. Hosszu ideig az Arad és Vidékénél működött, amelynek aztán művezetője lett. Utolsó állomáshelye a minorita-atyák Vasárnap-nyomdája volt, ahol nagyraértékelték Gruber szaktudását és szorgalmát. Ifjkorában részt vett a szocialista munkásmozgalomban és előkelő szerepet játszott a nyomdászmunkások jóléti akcióiban is. Egyike volt azoknak, akik az aradi Munkásotthon megteremtésében tevékeny részt vettek. A Károlyi-forradalom idején az aradi Nemzeti Tanácsban védte a munkások érdekeit, egy időben elnöke volt a Munkásbiztosítónak és igazgatósági tagja a Munkások és Tisztviselők Fogyasztási Szövetkezetének. Az utóbbi években revideálta világnézetét és teljesen visszavonult a munkásmozgalmaktól. Buzgó, vallásos lelki életet élt, aminek elismerésül a pápa tavaly ezüstlakodalma alkalmából pápai áldásban részesítette. — Közszertetben álló egyénisége nagyon sok tisztelőt és barátot szerzett neki, akik most megszomorodott szívvel vették tudomásul Gruber Imre korai halálát. Temetése holnap, június hó 1-én délután 5 órakor lesz a Calea Saguna (Varjassy Lajos-u.) 59. sz. gyászházból. Halálát a nyomdásztársadalmon kívül felesége, három gyermeke és nagyszámu rokonsága gyászolja.

— Felhívás. Az Alkalmazottak Kinazasító Csoportja felhívja az érdeklődőket, hogy akik június 10-ig beiratkoznak, alapító tagként lesznek felvéve. Ugyancsak felhívja az összes beiratkozott tagokat, hogy haladéktalanul jelenjenek meg az egyesület helyiségében, Arad, Str. 29. Decemvrie No. 12. (Hasszinger-u.) d. u. 5-7-ig.

CHANG Fanamet világláger
Jön!
BRZSÉBET
MOZGÓBA.

— Hirdetmény. Közhírré tesszük, hogy az aradi róm. kat. egyházközségi választóknak az 1929. évre összeállított névjegyzéke f. évi június hó 1-től 10-ig az egyházközség iroda-helyiségében (Str. Ioan Calvin 22.) közszemlére tettét ki azzal, hogy azt a mondott napokon délelőtt 9-től 12 óráig bármely egyházközségi tag megtekintheti, s az ellen ezen időn belül bárki úgy a saját, mint más személyre nézve is irásban felszólalással élhet. Az aradi róm. kat. egyházközség előjárósága.

— Nagy kereslet az új osztálysorsjegyek iránt. A sorsjegyek ára $\frac{1}{4}$ = 800. $\frac{1}{2}$ = 400. $\frac{1}{1}$ = 200 lej. Megbízásokat feltétlenül biztosan és diszkrétan teljesít Fritz Dörge népszerű bankháza, Wien, I/A* Kärntner Strasse 43. Rendeljen minéi előbb.

— Szünetel a vízszolgáltatás. Értesítjük a f. közönséget, hogy június hó 1., 5., és 9-én este 10 órától reggel 6 óráig a vízszolgáltatás csömosás miatt az egész város területén szünetelni fog.

— Adomány. Az Aradi Közlönyben megjelent felhívás folytán özv. Losonczy Józsefné részére Salgóné bizományi üzletbe Lakatosné 100, N. N. 100, N. N. 30, Izraelita Jótékony Nőegylet Arad 200 lej, összesen 430 lej adományoztak, ahonnan az összeget rendeltetési helyére juttatták.

— Dr. Ungárné-Éghy Ghyssa testkultura előadása június 9-én este és 10-én délután 4 órakor a nyári színházban. Ezidén Beethoven es-dur zongorakoncertjét — mit Molnár Erzsi és a bővített színházi zenekar kísér — grandiózus feldolgozásban adják elő a növendékek. Ilyen hatalmas táncszindarab előadása teljesen ismeretlen a közönség előtt, teljesen újszerű és egyéni. Az előadást Mensendieck-torna és ritmika előzi meg. Jegyek a színház pénztáránál.

Alaptalan hajsza egy biztosító-intézet ellen

A Banca Universală a hatóság kezébe juttatta rágalmazóit és a közönség tájékoztatására közli vagyoni helyzetét.

(Arad, május 31.) A Banca Universală C. Constantinescu Titus S. A. Bucuresti, a következőket közli a nyilvánossággal:

— Ellenségeink, a tisztességtelen konkurencia, különösen azonban a rosszhiszemű érdekeltek körök, minden alap nélkül való különféle riasztó híreket terjesztettek el rólunk, hogy ezáltal saját érdekükben pánikot idézzenek elő üzletfeleink között. Hírlapokban, prospektusok és falragaszok útján igyekeztek elhitetni a közönséggel, hogy a Banca Universală beszüntette fizetéseit és hogy az intézet vezetője, Constantinescu, a biztosítottak pénzével külföldre szökött, később pedig, hogy letartóztatták és vizsgálati fogságba került. Ezek a híresztelések természetesen óriási fel-tűnést keltettek, ami már magában véve is elegendő volt arra, hogy súlyosan ártsanak az intézet jóhírnevének, amelynek megóvása érdekében természetesen már az első pillanatban tömeges feljelentéssel válaszoltunk s az állhír-terjesztők közül igen sokak ellen indult meg a vizsgálat.

— Az erkölcsi károsodáson kívül ezek a támadások még súlyos anyagi veszteséggel is jártak, amennyiben rengeteg fél, az állhírek következtében nem törődött a lejáratok rendezésével s így többszáz ezer lej biztosítási díjrészletlő esett el az intézet, azonkívül, hogy a támadások tartama alatt egyetlen újabb biztosítási ügyletet nem sikerült nyélbeütni. A megindult hajsza azonban nem vette el munkakedvünket, az intézet továbbra is szilárdan állott helyén és teljesítette vállalt kötelezettsé-gét, abban a hiszemben, hogy majd csak elmúlik a zivatar, eleinte nem is kívántuk tudomásul venni a hadjáratot, amely hovatovább azonban olyan méreteket öltött, hogy a féktelen támadásokkal szemben minden türelmünk elfogyott, s így kénytelenek voltunk megtorló lépéseket tenni.

— Egy ember Botosaniban intézetünket rágalmazó tartalma cédulákat terjesztett és azon a címen, hogy az intézet fizetéseketlen lett, a biztosítottakat gyűlésre hívta össze. A gyűlésen aztán ellenségeinknek sikerült potom áron összevásárolni a kötvényeket, amelyeket a megtévesztett emberek a szélhámosok híreszteléseire, szinte pánikszerűen dobtak el maguktól s amelyekkel aztán a panamista üzerek megjelentek Bucurestiben és követelték, hogy nyomban váltsuk be azokat. Intézetünk értesülve e személyek machinációjáról, természetesen megtagadta kérésüket és nyomban feljelentést tett ellenük. A rendőrségen aztán leleplezték őket s ma is vizsgálati fogságban vannak.

— Egy másik szélhámos Moldva egyik északi városkájában az intézet megbizottja-

Mindenkinek ajánlatos!

A csehszlovák állami osztálysorsjátékban résztvenni.

49 millió összgyeremények,
2 millió főgyeremény!

Rendelések a világhírű főelárusító cégnél:

WALD BANKHÁZ, KOSICE

$\frac{1}{4}$ Kc 20, $\frac{1}{2}$ Kc 40, $\frac{1}{1}$ Kc 80,
dupla (2 egész, egyenlő számú sors-
jegy) Kc 160.

Szétküldés felírat nélkül borítékban.

Befizetés a sorsjegy és játékterv vétele után külföldi postautalványon vagy ajánlott levélben. 2885

I. oszt. huzása

1928. június 25.

nak adta ki magát és cégünk nevével visszaélve, ügyleteket kötött, hatalmas összegeket vett fel, amelyeket persze magának tartott meg. Feljelentésünkre ezt az embert és több bűntársát letartóztatták. Ezek közül az egyik, valami Sulim Salamon Zissu nevű egyén, akinek letartóztatási hírének közlésekor az egyik brassói lap — amelynek felelősségrevonása nem fog elmaradni — hatalmas cikket közölt és úgy állította be a dolgokat, mintha a letartóztatott egyén a Banca Universală vezetője volna, akinek valódi neve Suli és nem Constantinescu.

— Mindezen támadásokat intézetünk rendíthetetlen nyugalommal fogadta és teljesítette továbbra is vállalt kötelezettségét a biztosított felekkel szemben, akiket ezúton is arra kérünk, ne üljenek fél álhíreknek és rágalmazásoknak, amíg meg nem győződtek arról, hogy az intézet betartja-e vállalt kötelezettségét, amely pedig nem csekély dolog, tekintve, hogy az intézet feltételei különös előnyök-nél fogva, ezen a téren teljesen egyedülállók. Alább kimutatásban közöljük a bank jelenlegi könyvelési helyzetét, amelyből bárki tiszta képet alkothat magának az intézet szilárd viszonyairól. Leszögezni kívánjuk, hogy ezekkel az adatokkal nem reklámot akarunk csapni, de szükségesnek tartjuk, hogy a nagyközönséget — amelyet a legutóbb minden oldalról befolyásolni akartak — teljes részletességgel informáljuk az intézet tényleges állapotáról.

Situatia Conturilor inchiata la 30 Aprilie 1928. Debit. Cassa: Numarar in cassa 6.541.542.57. Disponibil la bancile Banca Chrissovelani 5.000.784. Banca Romaneasca 4.500.000. Banca Com. Romana 8.000.000. Banca Marmarosch Blanc 9.000.000. Banca de Credit Romana 7.000.000. Banca Gen. a Tarii Rom. 8.750.000. Banca Com. Ital. si Rom. 8.000.000. Banca of. Romanien Limited 2.500.000 = 59.292.290.57. Efecte Scomptate 1.381.500. Conturi curente debitoare 7.351.768.06. Imobile: Str. Lips-cani No. 29. 29.000.000. Strada Carol No. 41. 2.272.500. = 31.272.500. Mobilier si Casse de fer 1.016.946.50. Sectia Stofe 2.360.499.20. Cheltueli generale 3.617.547.75. Salarii 1.027.288.75. Sectia asigurarilor Lichidari asig. reciproce 24.904.800 = 132.225.140.83. Conturi de ordine: Efecte de cont curent 4.740.000. Garantii statutare 255.000. Efecte spre incasare 40.000. Titluri in gaj 10.000. = 5.045.000. Total: 137.270.140.83. Credit: Capital 30.000.000. Depuneri si economii 745.516.40. Diverse Conturi 415.803.28. Gestiunea Imobilelor Lipsani si Carol 160.144. Profit si Pierdere report Anul 1927 26.699.65. Sectia asigurarilor: Taxe de inscrieri asigurarile 6.677.307.50. Incasari de cote avizate la asigurarile reciproce 94.145.310. Taxe rectificari la polite asigurarilor 54.360. 132.225.140.83. Conturi de ordine. Depunatori efecte in cont curent 4.740.000. Depunatori garantii Statutare 255.000. Remitenti de efecte spre incasare 40.000. Depunatori Titluri in gaj 10.000. Total: 137.270.140.83. Presedintele Consiliului de Ad-tie s. s. Tony Iliescu. Administrator delegat C. Constantinescu. Directorul Contabilitatii Profesor si expert Comptabil s. s. Jean Petrescu.

Banca Universală C. Constantinescu „Titus“.

Az Ember elindul a világűr felé . . .

Opel rakétarepülőgépén egy év múlva fél nap alatt repüli körül a földet és legkésőbb 6 év múlva elindul a holdba. Beszélgetés Fritz von Opel-lel a rakétaautó próbautja után.

(Az Aradi Közlöny berlini szerkesztőségétől.) Nagyszerűen ment minden. Nem vagyok szentimentális ember, de életem legboldogabb pillanata ez volt. Végtelenül örülök, hogy sikerült megmutatnom, nem dolgoztunk hiába. Amit akartunk, azt elértük. El fogjuk érni azt is, amit még akarunk.

Idegesen törülgeti egyszerű szemüvegét Fritz von Opel, amikor végre kiszabadítottuk őt a tönkreünnepelők sokaságából és körülbelül negyed órával a rakétaautó próbautja után beszélgettünk vele. Mielőtt ez lehetségessé vált volna, versenyt kellett futni a teherautó által vontatott rakétaautóval, amelynek soffőrüléséhez a vad száguldás és a fotografusok ostroma után is hű maradt a fiatal Fritz von Opel.

De a rövid beszélgetés megérte a leláncolt rakétaautóval való kedélyes versenyfutást a napsugárban fürdő Avus körül. Nagyszerű érzés hallgatni, miképen beszél terveiről, céljairól az az ember, akinek nemcsak fenséges tervei és céljai vannak, hanem ereje, tudása és alkalmja is, hogy ezeket a célokat valóra váltsa. Fritz von Opel még a próbautat követő izgalomtól terhes percekben is a végsőkig vigyázott arra, hogy csak olyan adatokat és terveket említsen meg, amelyekért abban a formában, ahogyan mondta, a felelősséget bármikor vállalhassa.

Ennek hangsúlyozása azért fontos, mivel a beszélgetésünkben felmerülő tervek és lehetőségek oly nagyok, hogy elképzelésükhöz át kell idegződnünk, meg kell szoknunk, hogy a mai ember számára nincs már elérhetetlen.

A rakétaautó már csak őse a rakétarepülőgépnek.

Kicsinylőleg int Fritz von Opel:

— Amit látott, az munkánkban nem utolsó etapja. Tulajdonképpen már sokkal messzebb tartunk, de elvünk az, hogy csak teljesen kész konstrukciókkal lépünk a nyilvánosság elé. A most bemutatott rakétaautó, hogy úgy mondjam, már csak az őse a rakétarepülőgépnek. A mi kísérleteink most már ebben az irányban folynak. És az eddigi eredmények a lehető legteljesebben kielégítenek.

A rakéták anyaga iránt próbálunk érdeklődni, de a rakétaautó kiváló sofőrje mosolyogva tagadja meg a választ.

— Erre igazán nem felelhetek. Ez tulajdonképpen az egész szerkezet titka. Nagyszerű pyrotechnikusunk, Sándor sokszor kockáztatta életét, míg végül sikerült azt az anyagot megtalálnia, mely a különböző feltételeknek tökéletesen megfelel. A robbanás veszedelme még ma sincs teljesen kizárva, ezért kísérleteinknél csak a legnagyobb óvatossággal dolgozhatunk. Mai próbautunkkal bizalmat akartunk kelteni terveink iránt, be akartuk és be is tudtuk bizonyítani, hogy a reánk váró nagy feladatoknak kellő technikai adottságok alapján vágnak neki.

Jön a rakéta-motorkerékpár.

— És mik ezek a feladatok?

— Munkánk nagyjából két etappra osztható. Ez, amit önök láttak, csak az első etap. A második valamennyi gyorsasági rekord túlszárnyalása lesz. A háromszáznegyven kilométeres gyorsasági rekordot sokkal nagyobb óránkénti sebességével a rakétaautó csakhamar meg fogja dönteni. Sajnos, Németországban nincs e célra megfelelő pálya és így a rekordjavítási kísérletet vasuti síneken fogjuk megtartani. Ezzel egyidejűleg kísérletet teszünk a motorkerékpár-rekordok megjavítására is. A legközelebb elkészül az ugyanezen elvek alapján tervezett motorkerékpárunk, a melyel a freiburgi pályán minden nagyobb nehézség nélkül fogjuk elérni az óránkénti 200—220 kilométeres sebességet. Természetesen igazi célunk nem a rekordok megdöntése és ezekkel a kísérleteinkkel csak azt akarjuk bebizonyítani, hogy minden eddigi gépteljesítmény eltörpül a rakétaszerkezet teljesítményéhez képest.

— A harmadik etap röviden egyszerűen fejezhető ki: repülés. Először csak három-négyszáz kilométernyi sebességet fogunk repülőgépeinken kifejteni, de ez az átmeneti

állapot csak egész rövid időt fog igénybevenni.

Állatokat röpitenek a magasba.

— Nagyobb jelentősége lesz már a negyedik etapnak. Ez a munka fogja megvetni a későbbi nagy tervek tulajdonképeni alapját. Megfigyelő készülékeket fogunk felküldeni eddig elérhetetlenek látszó magasságba és mi sem bizonyítja jobban e kísérletek fontosságát, mint az a tény, hogy eddig a meteorológia harminc kilométeres magasságon túl sok évtizedes fáradozás ellenére sem tudott megfigyeléseket végezni. Nagy eredményeket várunk ezektől a kísérletektől a rádiótechnika számára is, azt hiszem, sok eddig rejtélyes jelenség titka fog megoldódni. A készülékek után állatokat fogunk a magasba röpiteni, hogy megállapíthassuk, hogy az eddig ismert és nézetünk szerint kiküszöbölhető okokon kívül vannak-e az eddig elérhetetlenek látszó magasságokban olyan sugárzások, amelyek az emberéletet veszélyeztetik.

Ezer kilométer óránkénti sebesség.

— Igazi célunkat az ötödik etap fogja megközelíteni. Ekkor fogjuk utnak indítani első rakétautóinkat, amelyeknek már emberek lesznek az utasai. Mindentől már csak egy lépés a hatodik etap. Ez az etap fogja meghozni a nagy magasságokban való repülésre alkalmas gépeket. Ezek a gépek utasaikkal husz-harminc kilométeres magasságot tudnak majd elérni és ebben a magasságban könnyen megvalósítható lesz az ezerkilométeres óránkénti sebesség. Az első repüléseket az európai szárazföld fölött tervezzük, de csakhamar messzebbre is fogunk merészkedni a föld körülrepüléséhez nem egész félnapra lesz szükségünk.

— Persze ön is azt szeretné tudni, mint mindenki, hogy mikor repülünk a holdba vagy legalább is a Marsra. Meg kell vallanom, a magam részéről nem fektetek erre túlságos súlyt. Van még elég helyünk a földön, minél alaposabban az emberiség egy fiókjárat a holdban. No, de tréfán kívül, ez lesz a hetedik etap és meg vagyok győződve arról, hogy ekkorra lehetővé válik majd a hold és a többi szomszédos égitest meglátogatása.

Indulás a holdba.

— És mikor lesz mindez? — kérdeztük szédülten.

— Nem évtizedek múlva, hanem nagyrészt egy esztendőn belül. Kísérleteink első öt etapjával egy éven belül minden bizonyítással elkészültünk — hangzik a határozott válasz — vagyis néhány hónap múlva már utnak indul az első rakétarepülőgép emberi vezetés alatt. A hatodik és hetedik etap elérésére még egy kis időre van szükségünk. Eredetileg azt hittük, hogy csak tizenöt-husz év múlva jutunk el ennyire, de nyolc nappal ezelőtt egy oly meglepő tökéletesedés következett, hogy a terminus egyszerre sokkal közelebb jutott hozzánk és ma már állítani merjük, hogy legkésőbb hat esztendő múlva az első „Weltraumschiff” utnak indulhat a világűrbe, vagy, ha tetszik, a holdba. Két hónapi türelmet kérek még. Augusztusra már kiszámíthatjuk a start pontos dátumát is . . .

Mégegyszer tessék figyelembe venni, hogy az, aki ezt mondotta, nem egy optimista rajongó, hanem számító mérnök, egy nagy gyár vezérigazgatója és azután megállapíthatjuk, hogy minden politikai harc és világháború ellenére, századunkra mégis büszkéek lehetünk. . . Az ember diadalmas lendületében elindul a világűr felé!

Mozi.

xx A Feltámadás sajtóbemutatója. Ma délelőtt folyt le az Apolló-filmszínházban a „Feltámadás”-nak, gróf Tolsztoj Leó megünnepelt, ismert regényének sajtóbemutatója. Meg kell állapítani, a nagy orosz író regényének filmváltozata, ha nem is tudta közelebb hozni hozzánk a jaszneja-polyeina remete gondolatvilágát, amelyről ma már nagyon messze vagyunk, mert elhagytuk a nulltal

együtt, de viszont tökéletesen visszaadta azt. A herceg és a cseléd romantikus szerelme, annak következményei: a leány elzúllása, elítélhetése, megítáztatása, megnevelése és lemondása igen hatásosan érvényesül abban a nagyszabású filmben, amelynek rendezője nem vitte ugyan egy lépéssel sem előbbre a filmművészet fejlődését, de viszont a rendelkezésre álló, kipróbált effektuális eszközök és módszerek egész arzenálját alkalmazta és így érthető a nagy siker, amit ez a filmalkotás másutt aratott és fog aratni bizonyára itt Aradon is. Annak előrebocsátása mellett, hogy ez a nagy film helyenként plasztikus szépségű tájakat, tömegjeleneteket nyújt és hogy minden egyes szereplő feladata magaslatán áll, külön ki kell emelni a női főszereplőt: Dolores del Rio (Maslova) abszolút magas művészi alakítását. A szép dél-amerikai spanyol színésznő ezzel a szerepével a drámai filmszínháznak egyik különleges magas csúcsát érte el; szinte önmagát multa felül. Partnere, Rod la Roque Nedlukov herceg szerepébe egész tehetségét belevitte és e két kiváló művész remek produktuma főértéke a filmnek. — A sötét alaptónusú dráma, melyben úgy tobzódik a fokozott emberi szenvedés és aláhuzott fájdalom, komor feszültségű jeleneteivel mindvégig lekötö, sőt megrendíti a nézőt. (=)

SPORT

Aradi tenniszesezők a milánói tenniszversenyeken.

(Arad, május 31.) Az aradi Hellas két kitünő tenniszesezője, dr. Lupp György és Dörner László, — akik ma már Budapestet mérik — római szereplésük után meghívást kaptak a napokban megkezdődött milánói nemzetközi tenniszversenyre. Dr. Lupp és Dörner — mint azt megirtuk — a Davis Cup-ért való nemzetek közötti mérkőzéseken vettek részt az olasz fővárosban, mint Románia képviselői és a belgák Bucurestiben történt legyőzése után az olaszokkal mérték össze erejüket. A mérkőzést a pontozás szerint elveszítették ugyan, de az olasz sajtó és a szak-körök véleménye egyenrangú ellenfeleknek nyilvánították őket és ezen az alapon kaptak meghívást a milánói tenniszversenyekre.

Ezeket a mérkőzéseket Morpurgo és Stefani kivételével részt vett az egész elsőosztályú olasz gárda és a rendezőség igyekezett már a verseny elején úgy elosztani a legerősebb játékosokat, hogy a döntőbe lehetőleg olaszok kerüljenek. A férfi párosban ez a törekvés persze nem járt eredménnyel, mert a dr. Lupp—Dörner-pár szombat délután már be is futott a döntőbe. Az aradi Hellas kiváló duójának legerősebb ellenfele az elődöntőben a Balbi—Sertorio-pár volt, amely már a harmadik döntősetben 5:0-ra vezetett, amikor az aradi tenniszesezők összeszedve minden erejüket, egymásután 7 gmet nyertek és ezzel 7:5 arányban megnyerték az elődöntőt és kvalifikálták magukat a döntőre, amelyben a De Martino-testvérek az ellenfelek, akik igen szép győzelmet arattak a verseny folyamán. Dr. Luppék e mérkőzésének eredményei ezek: 7:5, 4:6, 7:5.

A férfi egyesben az olasz rendezőség azáltal a szabályellenes sakkhuzással élt, hogy dr. Lupp a legerősebb olasz játékos, Gaslini oldalára tette, abban a reményben, hogy Gaslini dr. Lupp legyőzve, a döntőbe jut és ellenfele (miután Dörner is a legerősebb olasz játékosok közé tették) szintén olasz lesz. Az olaszok reménykedése azonban csak részben vált be. Lupp dr. előmérkőzését könnyen nyerve, James De Martino ellen (6:3), (6:1), az elődöntőben találkozott Gaslinivel, aki az első settet 7:5-re nyerte, a másodikat 4:6-ra elvesztette, a döntő settet pedig, amelyben már dr. Lupp 5:3-ra vezetett, hallatlan szereplésével 7:5-re megnyerte. Dörnerrel azonban sehogy sem bírtak az olaszok. A fiatal aradi tenniszesező szenzációs formát játszott ki és legyőzve Balbit 4:6, 6:2, 6:4 és Davalost 6:0, 6:1, a döntőbe jutott. Így meghiusult az olaszok terve, sőt kicsibe mult, mint a fenteből láttuk, hogy nem a két romániai tenniszesező lett egymás ellenfele a döntőben.

Az aradi tenniszesezők ismét félelmetes ellenfeleknek bizonyultak és valószínű, hogy a döntőben is szép eredményeket értek el Milánóban: a döntő küzdelmekről még eddig nem érkezett híradás Aradra.

KÖZGAZDASÁG.

Sikeresek a szőlő- és gyümölcsbetegségek ellen.

Nagyszerű új találmányt használnak a szőlősgazdák és gyümölcstermelők. — Minden versenyen felül álló eredményt produkál a Nosprasen.

(Arad, május 31.) A szinte átmenet nélkül beérkezett meleg időjárás a szőlősgazdák és a gyümölcstermelők fokozott munkásságát irányítja a különböző kártékony férgek és rovarok elleni védekezésre s arra, hogy kellő védőeszközök és szerek felhasználásával lehetővé tegyék, hogy egész évi fáradozásuk és munkálkodásuk valóban meg is hozza a maga jól megérdemelt gyümölcsét. A gazdák figyelme ennél fogva egy új és érdekes találmány felé terelődött, amelynek nagyszerű hatása a szőlőbirtokosok körében igen nagy érdeklődést és meglepedést keltett. Az új találmány neve „Nosprasen”, melyet különösen a német növényvédelmi szervezet, a német bortermelők szövetsége és maga a német birodalmi kormány is melegen ajánl mindenkinek, a szőlő legveszedelmesebb elenségeinek, a peronosporának és a szőlőmolyoknak, valamint a gyümölcsöket fenyegető gombabetegségek és kártékony rovaroknak leküzdésére s elpusztítására, melyre igen alkalmas. A Nosprasen használata rendkívül és kiváló előnyökkel jár, így a permetező oldat igen egyszerűen előállítható, könnyen oldódik és az oldat azonnal felhasználható, a kész oldat pedig sokáig eltartható. A permetezőoldat kitűnően tapad, ennél fogva a legerősebb esőzés sem moshatja le, viszont biztosítja a tökéletes levélfejlődését, bővebb termést és szép, egészséges gyümölcsöket eredményez. A

Nosprasennel leküzdhetők a gyümölcsgombabetegségek, valamint a kártékony rovarok is. A Nosprasen — mint az Aradhegyalja egyik legismertebb szőlősgazdája közli velünk — igen sok vidéken már nagy sikerrel használják és annak kitűnő volta és összehasonlíthatatlanul nagyobb eredményessége minden várakozást felülmúl. Az Aradhegyalján kívül a szomszédos Gottlob, Detta, Zadorlak, Triebsvetter, Mariafeld, Borberek vidékének szőlősgazdái és gyümölcstermelői szintén használatba vették a kitűnő hírnévnek örvendő Nosprasent s a köszönőlevelek száza, a dicséret nyilatkozatok egész serege igazolják a pompás védőszer nagyszerű hatásait és kiváló eredményeit. A sok elismerőlevél közül egyet említenek fel csupán, Fessler Károly aradi szőlőbirtokosét, aki a gyárvezetőséghez intézett levelében teljes elismeréssel szól az általa használt kitűnő szerről s megállapítja, hogy a Nosprasen a leghatékonyabb pusztítója a különböző szőlő és gyümölcsbetegségeknek és férgeknek. De a Nosprasen jelentős hatását mi sem bizonyítja jobban, minthogy annak használata évről-évre igen nagymértékben terjed s a már fentebb említett bánáti vidékeken kívül, Erdély igen sok szőlő- és gyümölcstermő helyén alkalmazzzák a Nosprasent, mindenütt a legnagyobb sikerrel és figyelemreméltó eredménnyel.

Zürichben 3.21, Párisban 15.75 a lej

Helyi valutaárak. (Május hó 31.)
Kifizetések: Berlin 39.25, London 799.50, Newyork 163.40, Páris 6.45.50, Milánó 8.65, Prága 4.85.50, Budapest 28.62, Belgrád 2.89, Bécs 23.05, Zürich 31.56. — Árú: Márka 39, angol font 790, dollár 162.50, olasz líra 8.80, francia frank 6.60, cseh kor. 4.80, pengő 28.75, dinár 2.85, osztrák schilling 23.25, svájci frank 31. — Pénz: Márka 38.50, angol font 785, dollár 162, olasz líra 8.60, francia frank 6.40, cseh korona 4.75, pengő 28.50, dinár 2.80, osztrák schilling 23, svájci frank 30.50. — Irányzat: tartott.

Zürichi tőzsdenyitás. (Május hó 31.)
Berlin 124.20, Amsterdam 209.42.50, Newyork 518.74, London 2533.50, Páris 20.43, Milánó 27.34, Prága 15.38, Budapest 90.65, Belgrád 9.13.25, Bucuresti 3.21, Varsó 58.15, Bécs 73.02.50.

Zürichi tőzsdézárlat. (Május hó 31.)
Berlin 124.19, Amsterdam 209.45, Newyork 518.75.50, London 2533.50, Páris 20.43, Milánó 27.34, Prága 15.38, Budapest 90.63, Belgrád 9.13.25, Bucuresti 3.21, Varsó 58.15, Bécs 73.02.

Bucuresti-i tőzsdézárlat. (Május hó 31.)
Devizák: Páris 6.42, Berlin 38.96, London 796.25, Newyork 162.75, Milánó 8.59, Zürich 31.50, Bécs 22.95, Prága 4.85, Budapest 28.40, Varsó 18.50. — Valuták: Napoleon 630, márka 39.10, léva 1.17, török líra 0.82, angol font 793, francia frank 6.50, svájci frank 31.25, olasz líra 8.60, drachma 2.10, dinár 2.88, dollár 162, lengyel zloty 18, osztrák schilling 23.05, pengő 28.60, cseh korona 4.89.

Milyen valutában kell fizetni az új exportvámokat? Az új kiviteli vámokra vonatkozó kereskedelemügyi miniszteri rendeletet a kormány összes tagjai már aláírták s ennek alapján a pénzügyminisztérium ma elkészíti a vámok életbeléptetéséről szóló királyi dekrétumot, amelyet a régens tanács elé terjesztenek szentesítés végett. Ma, vagy holnap kimegy az összes vámhivatalokhoz a körrendelet, amelyben hivatalosan közlik velük az új exportvámokat. Értesülésünk szerint

a faipari termékek és a liszt vámját erős valutában fog kellenni fizetni 800 lejes fontkurzus mellett, míg a többi vámméltékeket és a statisztikai illetékeket lejben kell majd fizetni. Az új vámok minden valószínűség szerint június 4-én fognak életbelépni.

= Aradi építőiparosok gyűlése. Ma délután 6 órakor tartotta meg az Aradi és Aradvidéki Építőiparosok Szindikátusa rendes évi közgyűlést az ipartestület nagytermében, Fenyves Károly alelnök vezetése mellett. Fenyves az elnöki megnyitó után előterjesztette az évi jelentést, amely kihangsúlyozta azt, hogy a szindikátus az elmúlt évben nem fejthette ki azt a hatásvás működést, amit eddig végzett, mert ebben megakadályozták a mostoha gazdasági viszonyok, valamint az azok következtében beállott építőipari krízis. Az évi jelentés tudomásulvétele után a közgyűlés megválasztotta az új tisztikart, amely a következő: Elnök: Rácz Emil, alelnökök: Fenyves Károly és Mayer András, műszaki titkárok: Koch Károly és Dömötör László. Megválasztott ezenkívül a közgyűlés a szindikátus ügyeinek vitelére egy 12 tagú választmányt.

= Meghosszabbították a házbérlétek befizetési határidejét. A pénzügyminisztérium vonatkozó utasítása szerint Aradon ma délben járt le az egy százalékos házbérlétek lerovásának határideje, amelyre tudvalevőleg hatvan napi terminust tűztek ki. A tegnapi és mai napon a lakók hatalmas tömegekben valóságosan megrohmozdák a pénzügyi palotát és mindenki az utolsó percekben sietett eleget tenni kötelezettségének. És bár Nicoleanu pénzügyi adminisztrátor intézkedésére hat tisztviselő állott a közönség rendelkezésére, ezek kevésnek bizonyultak, úgy, hogy a torlódások következtében a határidőt esti hat óráig, majd amikor ez az időpont is kevésnek bizonyult, újabb két nappal meghosszabbították. Eszerint a közönségnek még június elsején és másodikán, azonban kizárólag déltől 12 óráig módjában áll eddigi mulasztását pótolni. Mint értesülünk, eddig mindössze, ha a lakók tíz százaléka róttá le az egyszázalékos házbérléteket, noha — mint ismeretes — a mulasztókkal szemben súlyos megtorlást al-

kalmaznak és az illeték tiszteresét rójják ki bírságképen azokra, akik az egyszázalékos házbérlétek befizetésének nem tesznek eleget.

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.

Cenzurat: Prefectura Judetului.

NYILTTÉR.

E rovat alatt közöltékért nem vállalunk felelősséget.

ÉRTESETÉS.

A városi gépzemek igazgatósága értesíti a t. közönséget, hogy az összes autóbusszokra így körforgalmukra is bérletet a Str. Eminescu 4 szám alatti üzletünkben lehet váltani. Bérleteink 60% kedvezményt biztosítanak a rendes jegy árakkal szemben.

Egyben tudomására hozzuk a t. közönségnek, hogy közkövetésre az állomás irányában menő autóbusszok a Parcul Unirei-nél (volt Kossuth-park) levő megálló helyet június 3-tól az Administrația Financiară (pénzügyigazgatóság) épületének sarkával egy vonalba helyezzzük át.

3025

Uzinele Com. Arad.

Kertmegnyitó.

Szombaton, június 2-ikán, este a Szabó-féle

„Mintakert”

a volt Aulich Lajos-u. és volt Lipót-u. sarkán Vezér János vezetés mellett megnyílik.

Az ujaradi 50 tagu gyermek-

zenekar hangversenyez.

Iszletes meleg és hideg ételek, hegyaljai borok, jégbehűtött csapolt Dreher-sör legelőzőbb forrása.

Özv. Gruber Imréné szül. Kron Franciska úgy a maga, valamint gyermekkel Laci, Imre és Ernő a nagy csapástól megtörve, de a Mindenható szentséges akaratában való megnyugvással mélyen megtört szívvel tudatják, a felejtethetlen drága jó férj, gondos édesapa, jó fiu, szerető testvér, sógor, rokon és jóbarát

GRUBER IMRE

nyomdavezető, Munkások és Tisztviselők Fogyasztási Szövetkezetének igazgatósági tagja.

folyó évi május hó 31-én, reggel 7 órakor, életének 50-ik s boldog házasságuk 26-ik évében, hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után visszaadta nemes lelkét Teremtőjének.

Az Istenben boldogultnak földi maradványai június hó 1-én, délután 5 órakor fognak a Calea Saguna (Varjassy Lajos-uca) 59. sz. gyászházból a róm. kath. egyház szertartásai szerint a helybeli felső temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő gyászmise áldozat az elhunytak lelki üdvéért június hó 2-án, délelőtt 10 órakor fog a főtisztelendő Minorita atyák templomában az egék Urának bemutatni.

Pihenése csendes, drága emléke áldott legyen

Arad, 1928. május hó 31-én.

Özv. Gruber Lászlóné szül. Hudák Hermina, anyja. Gombos Ernő, Gruber Gusztáv, Reitter Istvánné szül. Gruber Anna, testvérei. Gombos Stella, Gruber Károly, Reitter Magda, Reitter Laci, unokatestvérei. Nagynénik, nagybácsik, unokatestvérek, összes rokonok, kartársak és jóbarátok nevében is.

Ma d. u. 3 órakor

a Calea Banatului (volt Asztalos Sándor-u.) 1. I. em. elárvereztetnek butorok, lakásberendezési cikkek, háztartási felszerelések stb. a legelőnyösebb árban.

Selyem és grenadin ruhaujdonságok legolcsóbb bevásárlási forrása

Vászon ruhák ... 350 lejtől
Grenadin ruhák ... 600 lejtől

PLESZ GYULA cég, Arad

Nyersselyem ruhák 800 lejtől
Selyem ruhák... 2000 lejtől

✚ Kérem a címre figyelni!

Központi női ruha és felöltő nagyaruháza, a színház hátsó bejáratával szemben.

✚ Kérem a címre figyelni!

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DÍJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 5 Lej, vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szóig hétköznap 40, vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel lávánt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Hirdetéseket délután 5 óráig vesszünk fel. Csak válaszhelyveggel ellátott kérdézőkérésre válaszolunk. Ajánlatok, teliérts levelek továbbítására megtehető postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefona száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

LEVELEZÉS.

Sajtkészítők figyelmébe!!

A legkiválóbb sajt a schweizeri tejtöltővel készül. Hatásos, nem romlandó készítmény. **EGGER & Co. R.-T. vegyszeri gyár, Ciuj.** Ugyanott kapható a Sajtkészítés kézikönyve **20 lej** előzetes beklüés ellenében.

ALKALMAZÁS.

RENDKIVÜLI ALKALOM. Régi jónevű Biztosító Intézet keres az aradi vezérügynöksége vezetésére komoly produktív szakembert. Ajánlatok „Életpálya” jelige alatt az Aradi Közlöny kiadójába. 3026

FUZÓSZAKMABELI munkálányok felvételnek Splendid-műterem, Str. Consistoriului (volt Baththyány-u.) 17. 3022

MINDENES főzőnőt azonnali belépésre keresek. Vámos, Minorita-palota III. em. 3028

LAKÁS.

KÜLÖNBEJÁRATU udvari szoba, elő és fürdőszobával butor nélkül kiadó. Cim Str. Gheorghe Popa (Ferdinand-uca) 8. ajtó 12. 2983

EGYSZOBÁS lakás kiadó. Str. Numa Pompiliu (Kasza) 39. 2999

EGYSZOBÁS, fürdőszobás lakás mellék-helyiségekkel kiadó. Str. Oituz (Illés) 111. 3005

LÉPCSŐHÁZBEJÁRATU uccai emeletes butorozott szoba kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 3024

UCCAI butorozott szoba kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 3021

KÜLÖNBEJÁRATU butorozott szoba kiadó. Str. Cuza Voda 3. 3031

KISEBB lakást mellék-helyiségekkel keresek június 15. vagy július 1-re. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 3029

Ugy alszik, mint az angyal, ha „ANTIPOL”-al írta poloskáit. Valódi csakis Wolsz patikában. Üvege 20 lej.

A főtéren

két udvari szobából álló, műhelynek, szalonnak vagy irodának alkalmas helyiség azonnalra

K I A D O.

Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 1857

VÉTEL ÉSELADÁS.

VENDÉGLŐSÖKNEK legolcsóbb papír-szalvéta, népuddenyekre serpentin Sándor Ferencnél, megyeházzal szemben.

EGY teljesen jókarban levő 8-as huzatos golyóscsapágyvas cséplőgép garnitúra minden elfogadható áron eladó. Jankó Mihály tulajdonosnál Bélu. 3023

HÁROMSZOBÁS elegáns lakásberendezés lakással együtt, gyönyörű díofa, ebédlő, barokk stílusú háló, antik intarziás butorok, zsolnai majolikák, szőnyegek, faragott szalonok, antik komódok, hinta-székek, függönyök, üvegezett szekrény, asztalok, zongorák, porcellánok, festmények, fotólok, íróasztalok, antik poharak, antik órák, uti neseser, kézbörönd, etazser dísz tárgyak, selyem török terítő stb. eladók. Salgóiné bizományi üzlet Str. Horia (Széchenyi-uca) 1. Neuman-palota. 1000

ELEGÁNS LAKÁSBERENDEZÉS, ebédlő, háló, antik butorok, szekrények, függönyök, csillárok, etazerek, vitrintárgyak, ezüsttálcák, antik gyertyatartók, porcellán és üvegservice, fotólok, festmények, tükrök, rámpák, ottomán, varrógép, könyvek, konyhafelszerelés elutasítás miatt minden elfogadható áron eladók. Strada Bratianu 2. Minorita-palota, első lépcső, első emelet. 1. ajtó szám délutánonként. 2976

ANTIK ÉS MODERN butorokat, műtárgyakat, antik poharakat, márkás porcellánokat, antik salakot, használt butorokat, szőnyegeket, szervizeket, férfi ruhákat, fehérneműket stb. bizományvba veszek, azok magas áron való gyors eladásáról gondoskodom. Salgóiné. Str. Horia (Széchenyi-u.) Neuman palota. 1000

Bösendorfer

zongora, rövid, kifogástalan állapotban, eladó. Bulev. Carol 77. I. (Erzsébet-körut) ésv. Müllerné, 12 órától 18-ig. 3080

Vas és fakteretes cséplőgépek

golyós vagy gyűrűsketésű csapágyazással, traktoros, gőz- és motoros cséplőgarnitúrák minden nagyságban, könnyű fizetési feltételek mellett.

Intreprinderile GANZ S. A. R.

Timisoara, I. Bulv. Regele Ferdinand (Lloyd sor) 11. Telefon: 16-02. **Allandó raktár.** Közvetítőket díjazunk. 2711

ELLÁTÁS.

JÓ izletes házikoszt június 15-től kapható. Abonensek felvételnek. Str. Simeon Balint 15. 3027

ÜZLETEK.

ÜZLETHELYISÉG a volt Szabadság-tér legjobb helyén azonnali kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 3018

INGATLAN.

ALKALMI VÉTEL. Ritkán található gyümölcs és szőlőskertes magánház kényelmes nagy és egy kisebb lakással. Istállóval eladó. Értekezni Str. Balasa (Purgly Lajosné-u.) 116. 2794

Volt Szabadság-téren

3 szobás modern uccai lakás mérsékelt lelépéssel. Volt Boros Béni-téren 3 szoba, fürdőszoba, udvari lakás hálószobával együtt eladók. Városházához közel egy magánház 4 szobás teljesen modern lakással augusztusra kiadó.

Bővebbet „Uranul” irodában. Városházával szemben. 3032

Elsőrendű, azagtalan vasaló faszén,

aprított tüfifa, mész, portland cement, kátránypapír, gipsz, nád olcsó áron. Figyelmes kiszolgálás.

Kneffel Károly és Fia

Bul. Reg. Ferdinand I. 27. Saját ház.

Képekerek

villanyerőre borenndezett speciális képkeretes műhely. Oval, kerek és blond keretek minden méretben és kivitelben.

Freiman József Arad, Str. Bratianu 9.

Értesítés.

Kisjenő placterén levő saját tulajdonomat képező

Korona-szállodámat

június 1-től saját kezelésembe veszem.

A nagyérdemű közönség szíves támogatását kérem.

Fon Sándor Kisjenő.

2791

Makulatura,

tisza lappéldányok csomagolásra, 5 kgr.-os kötegekben

kaphatók az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Muzsaj József

Arad, a színházzal szemben,

Tavaszi árjegyzéke:

	LEJ:
Tavaszi divatöltöny ...	1600—
Tiszta gypajuöltöny ...	2450—
Govercoatdivatöltöny ...	3150—
Felöltő tavasz ...	1950—
Divat-nlster ...	2350—
Govercoat nster v. raglán ...	3500—
Fregoll-kabát ...	2100—
Gummikabát ...	860—
Iskolaöltöny előírásszerű ...	1600—

Divatszabóság! 178

Nagy posztó raktár!

Építkezéshez és javításhoz
16c. gerenda, asztalosok, padozatosok, kárpalló, kerítésesek és csoróp, torvába 1-a száraz

műbutorasztalos és bognárfa
u. m. aszesszaya, javer, hár, dió, éger, tölgy, gőzöl bük, kória, szil és fenyő allandó nagy raktár

AUFRICHT takereskedésben
ARAD, Calea Victoriei 1-2. Villanyüzemű fagykamaklál.

Szolid árak! Pontos kiszolgálás!

Nyári menetrend

ÉRVÉNYES MÁJUS 15-TŐL. ARADRA ÉRKEZIK:

Gyors Timisoarától	0.25
Expressz Curticiról	0.40
Személy Timisoarától	5.15
Személy Oradea-Mareról	5.16
Expressz Teiusról	5.50
Orient-expressz Curticiról	6.51
Személy Brádról	7.00
Személy Jimboleáról	7.15
Személy Pecicáról	7.18
Személy Curticiról	7.25
Személy Teiusról	7.30
Személy Timisoarától	7.55
Gyorsmotor Brádról	8.40
Személy Curticiról	8.53
Személy Timisoarától	9.46
Személy Pecicáról	11.58
Személy Curticiról	12.04
Személy Brádról	12.08
Személy Oradea-Mareról	13.12
Személy Teiusról	13.30
Gyorsmotor Pecicáról	13.31
Gyors Teiusról	13.46
Gyors Timisoarától	13.50
Vegves Otlacáról	15.88
Személy Timisoarától	16.07
Vegves Pecicáról	16.25
Gyors Curticiról	16.34
Személy Oradea-Mareról	16.37
Személy Curticiról	18.57
Vegves Jimboliaról	19.27
Gyorsmotor Oradea-Mareról	19.42
Személy Timisoarától	19.45
Személy Brádról	20.14
Személy Pecicáról	21.05
Személy Curticiról	21.06
Személy Teiusról	23.07
Orient-expressz Teiusról	23.20

ARADRÓL INDUL:

Személy Oradeára	0.50
Személy Curticira	0.55
Expressz Teiusra	1.05
Személy Timisoarára	1.10
Személy Pecicára	5.25
Személy Teiusra	5.30
Személy Timisoarára	5.35
Személy Brádra	6.00
Gyors Timisoarára	6.05
Expressz Curticira	6.14
Gyorsmotor Oradeára	6.30
Vegves Jimboleára	6.50
Személy Pecicára	6.55
Orient-expressz Teiusra	7.10
Személy Curticira	7.20
Személy Curticira	8.54
Személy Oradeára	10.25
Személy Timisoarára	10.30
Gyorsmotor Pecicára	10.40
Személy Brádra	11.30
Személy Timisoarára	14.08
Személy Teiusra	14.10
Vegves Pecicára	14.10
Gyors Curticira	14.16
Személy Curticira	14.30
Személy Jimboleára	14.45
Személy Brádra	14.58
Gyors Timisoarára	16.50
Személy Oradeára	16.52
Gyors Teiusra	17.04
Vegves Otlacára	17.25
Személy Pecicára	17.52
Személy Curticira	18.04
Gyorsmotor Brádra	18.38
Személy Timisoarára	19.58
Személy Teiusra	22.06
Orient-expressz Curticira	23.37